

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І УПРАВЛІННЯ**

Кафедра обліку і аудиту

«До захисту в ЕК»

Директор інституту (декан факультету)

_____ Олег ШЕРЕМЕТ

(підпис) (прізвище та ініціали)

« ____ » _____ 2023 р.

«До захисту допущено»

В.о. завідувача кафедри

_____ Володимир ОСМЯТЧЕНКО

(підпис) (прізвище та ініціали)

« ____ » _____ 2023 р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА**

зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

(код та назва спеціальності)

освітньо-професійної програми Облік і аудит

на тему: «Організація обліку, економічного аналізу та аудиту операцій з

грошовими коштами»

Виконав: здобувач 4 курсу, групи 9

Кикоть Юлія Володимирівна

(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

_____ (підпис)

Керівник: Михайленко Ольга Валеріївна

(прізвище, ім'я та по батькові повністю)

_____ (підпис)

Рецензент: _____

(прізвище, ім'я та по батькові повністю)

_____ (підпис)

Я як здобувач(ка) Національного університету харчових технологій розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я не надавав(-ла) і не одержував(-ла) недозволеної допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

Здобувач _____

(підпис)

Київ – 2023 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І УПРАВЛІННЯ

Кафедра обліку і аудиту

Освітній ступінь бакалавр

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Освітньо-професійна програма «Облік і аудит»

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. Завідувача кафедри обліку і аудиту

В.О ОСМЯТЧЕНКО

«05» грудня 2022 року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Кикоть Юлія Володимирівна

1. Тема роботи «Організація обліку, економічного аналізу та аудиту операцій з грошовими коштами»

керівник роботи к.е.н., доц. Михайленко Ольга Валеріївна,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Затверджені наказом закладу вищої освіти від «05» грудня 2022 року № 865-КС

2. Строк подання здобувачем роботи: 1 червня 2023 року.

3. Вихідні дані до роботи: ПКУ, Закони України, П(С)БО, МСФЗ, первинні документи, реєстри бухгалтерії ПрАТ «Оболонь», фінансова та статистична звітність ПрАТ «Оболонь» за 2020-2021 роки.

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): економічна суть операцій з грошовими коштами, нормативно-правове регулювання обліку, економічного аналізу та аудиту операцій з грошовими коштами, синтетичний і аналітичний облік операцій з грошовими коштами, розкриття інформації про операції з грошовими коштами в фінансовій звітності підприємства, організаційно-економічна характеристика ПрАТ «Оболонь» за 2020-2021 роки, методологічні та практичні основи економічного аналізу операцій з грошовими коштами, завдання і методика проведення аудиту операцій з грошовими коштами, шляхи удосконалення обліково аналітичних і контрольних аспектів операцій з грошовими коштами.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових гістограм, діаграм, таблиць, тощо) :основні завдання дослідження особливостей обліку, аналізу і аудиту операцій з грошовими коштами, схема

класифікації операцій з грошовими коштами, таблиця визначення поняття операцій з грошовими коштами, таблиця техніко-економічних показників виробничо-господарської діяльності ПрАТ «Оболонь» за 2020-2021 роки, первинні документи з обліку операцій з грошовими коштами, кореспонденція рахунків з обліку операцій з грошовими коштами, таблиця аналіз виробничих витрат за економічними елементами, аналіз собівартості продукції за статтями калькуляції, рис. методика проведення аудиту загальновиробничих витрат.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 05 грудня 2022 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Вступ	05.12.22 – 27.12.22	Виконано
2	Розділ 1. Теоретико-методичні основи обліку операцій з грошовими коштами	15.01.23 – 14.02.23	Виконано
3	Розділ 2. Аналіз діяльності ПрАТ «Оболонь» та організація і методика проведення економічного аналізу операцій з грошовими коштами	15.02.23 – 20.03.23	Виконано
4	Розділ 3. Методичні основи аудиту операцій з грошовими коштами	21.03.23 – 27.04.23	Виконано
5	Висновки	15.05.23 – 24.05.23	Виконано
6	Список використаної літератури	25.05.23 – 01.06.23	Виконано

Здобувач

_____

(підпис)

Кикоть ЮВ

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

_____

(підпис)

Михайленко О.В

(прізвище та ініціали)

Анотація

У кваліфікаційній роботі на здобуття ступеня бакалавра було проведено дослідження на тему «Загальновиробничі витрати: облік, аналіз і аудит». Дослідження проводилось за даними бухгалтерського обліку, а також фінансової і статистичної звітності ПрАТ «Оболонь».

Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків, містить 92 сторінок, 24 – рисунки і 15 – таблиць.

У вступі даної роботи розкрито актуальність обраної теми, відображено основні завдання дослідження загальновиробничих витрат, предмет і об'єкт дослідження, основні методи дослідження, які використовувалися при проведенні дослідження.

Перший розділ присвячено розкриттю економічної суті операцій з горовими коштами. Розглянуто нормативно-законодавчу базу для ведення обліку, економічного аналізу і аудиту операцій з грошовими коштами. Відображено синтетичний, аналітичний облік загальновиробничих витрат та особливості розкриття інформації про них у фінансовій звітності підприємств.

У другому розділі надано повну характеристику ПрАТ «Оболонь» за 2021-2022 роки, відображено особливості організації обліку, розкрито теоретичні основи і практичний економічний аналіз операцій з грошовими коштами.

У третьому розділі відображено особливості проведення аудиту операцій з грошовими коштами.

Ключові слова: *касові операції; грошові кошти; розрахункові операції; каса, первинні документи; облікові реєстри; звітні документи; розкрадання грошових коштів; міра відповідальності.*

Abstract

In the qualifying work for obtaining a bachelor's degree, a study was conducted on the topic "General production costs: accounting, analysis and audit". The study was conducted based on accounting data, as well as financial and statistical reporting of Obolon PJSC.

The bachelor's qualification work consists of an introduction, three sections, conclusions, a list of used sources and appendices, contains 92 pages, 24 figures and 15 tables.

In the introduction of this work, the relevance of the chosen topic is disclosed, the main tasks of the general production costs research, the subject and object of the research, the main research methods used in the research are reflected.

The first chapter is devoted to the disclosure of the economic essence of operations with mountain funds. The normative-legislative framework for accounting, economic analysis and auditing of transactions with monetary funds is considered. Synthetic, analytical accounting of general production costs and features of disclosure of information about them in the financial statements of enterprises are reflected.

In the second section, a full description of PJSC "Obolon" for 2021-2022 is given, features of the accounting organization are reflected, theoretical foundations and practical economic analysis of cash transactions are disclosed.

The third section reflects the specifics of the audit of cash transactions.

Keywords: cash operations; cash; settlement operations; cash register, primary documents; accounting registers; reporting documents; embezzlement of funds; measure of responsibility.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ З ГРОШОВИМИ КОШТАМИ	10
1.1. Економічна суть операцій з грошовими коштами.....	10
1.2. Нормативно-правове регулювання обліку, аналізу і аудиту операцій з грошовими коштами	13
1.3. Особливості обліку та розкриття інформації про операції з грошовими коштами у фінансовій звітності підприємства	17
РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПрАТ «ОБОЛОНЬ» ТА ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ОПЕРАЦІЙ З ГРОШОВИМИ КОШТАМИ.....	30
2.1. Організаційно-економічна характеристика та особливості організації обліку у ПрАт «Оболонь».....	30
2.2. Аналіз виробничо-господарської діяльності ПрАт «Оболонь» за 2021-2022 роки.....	37
2.3. Теоретичні основи та практичний аналіз операцій з грошовими коштами	43
РОЗДІЛ III. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ АУДИТУ ОПЕРАЦІЙ З ГРОШОВИМИ КОШТАМИ	53
3.1. Завдання та методи аудиту операцій з грошовими коштами	53
3.2. Методика проведення аудиту операцій з грошовими коштами	53
3.3. Шляхи удосконалення обліково-аналітичних та контрольних аспектів операцій з грошовими коштами	64
ВИСНОВКИ.....	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	74
ДОДАТКИ.....	83

ВСТУП

Актуальність дослідження. Грошові кошти вважаються найбільш ліквідним класом активів для компанії і тому можуть забезпечити свободу вибору. Початок і кінець торговельно-виробничого циклу представлені грошовими коштами. Орієнтована на отримання прибутку діяльність компанії вимагає перетворення грошових коштів у різні активи, тобто дебіторську заборгованість. Результат діяльності компанії вважається остаточним і досягається тоді, коли процес інкасації створює грошовий потік на рахунках компанії, який може бути використаний для початку нового циклу отримання прибутку в майбутньому.

Сьогодні ситуацію економічного розвитку України можна охарактеризувати наступними негативними рисами: криза неплатежів, великі борги юридичних осіб перед державою, партнерами та працівниками. Причиною цього є те, що ці організації не володіють достатніми знаннями щодо управління власними грошовими потоками. Така ситуація виникає не випадково, а під впливом суб'єктивних та об'єктивних факторів. Тому питання обліку, контролю та аналізу грошових потоків набувають великого значення в сучасних умовах.

Теоретичні положення та сучасну практику організації контролю та обліку грошових потоків досліджували у своїх наукових працях такі провідні вчені, як: В. Бабич, С. Сагова [1], М. Дерій [2], І. Несходовський [3], Л. Івченко [4], С. Остафійчук [5], Ф. Бутинець [6], А. Завгородній, Г. Партин [8] та інші.

Незважаючи на вагомий результати досліджень цих науковців, проблема практичної реалізації та удосконалення контролю грошових коштів на підприємствах не розкрита повною мірою. Тому існує нагальна потреба в подальшому розвитку таких досліджень відповідно до нових соціально-

економічних відносин, що відбуваються в Україні. Важливість вищезазначених питань та необхідність їх ґрунтовного теоретичного дослідження і практичного обґрунтування для бізнесу зумовили вибір теми, мету, завдання, структуру і спрямованість дослідження та його актуальність.

Метою дослідження є дослідити теоретичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо покращення організації касових операцій на підприємствах.

Завдання дослідження:

- розкрити економічну суть операцій з грошовими коштами;
- визначити нормативно-правове регулювання обліку, аналізу і аудиту операцій з грошовими коштами;
- з'ясувати особливості обліку та розкриття інформації про операції з грошовими коштами у фінансовій звітності підприємства;
- надати організаційно-економічну характеристику та особливості організації обліку у ПрАт «Оболонь»;
- здійснити аналіз виробничо-господарської діяльності ПрАт «Оболонь» за 2021-2022 роки;
- сформулювати теоретичні основи та практичний аналіз операцій з грошовими коштами;
- окреслити завдання та методи аудиту операцій з грошовими коштами;
- узагальнити методикау проведення аудиту операцій з грошовими коштами;
- означити шляхи удосконалення обліково-аналітичних та контрольних аспектів операцій з грошовими коштами.

Об'єкт дослідження: операції з грошовими коштами на підприємствах харчової промисловості.

Предмет дослідження: теоретичні, методичні та прикладні засади обліку, економічного аналізу та аудиту операцій з грошовими коштами.

Інформаційною базою дослідження є Закони України, Постанови Національного банку України, накази Міністерства фінансів України та інші нормативні документи що стосуються питання ведення обліку касових операцій, різноманітні періодичні видання, які стосуються даної тематики, фінансові звіти.

РОЗДІЛ І

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ З ГРОШОВИМИ КОШТАМИ

1.1. Економічна суть операцій з грошовими коштами

Наявність грошових коштів на підприємстві визначає його життєздатність та потенціал для подальшого зростання, оскільки грошові кошти використовуються для накопичення факторів виробництва та забезпечення кругообігу оборотного та основного капіталу. З грошовими коштами пов'язано широке коло операцій підприємства, таких як закупівля сировини, основних засобів і матеріалів, продаж товарів, робіт і продукції, виплата заробітної плати, сплата податків і надання фінансової підтримки. Це робить грошові потоки однією з найважливіших сфер бухгалтерського обліку та підтверджує важливість їх дослідження.

Проаналізувавши економічні властивості грошових коштів, можна зробити висновок, що грошові кошти є історично мінливим винаходом людини та важливим фактором ринкового середовища, без якого неможливо розглядати сучасне суспільство. Тому, на думку І. С. Несходовського, гроші - це абстрактна міра економічних процесів, предметів і явищ, яку суб'єкти погоджуються приймати як засіб платежу [12, с. 286]. Під грошима часто розуміють все, що зазвичай приймається як плата за послуги і товари, різні продукти угод між людьми, особливі види товарів, які функціонують як універсальні еквіваленти, і все, що використовується як гроші [12, с. 79].

Облікова сутність грошей означає розгляд з точки зору правил бухгалтерського обліку (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Тлумачення поняття «кошти» у нормативних актах

Джерело	Тлумачення
1	2
НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [13]	готівка, депозити до запитання та кошти на банківських рахунках
НП(С)БО у державному секторі 101 «Подання фінансової звітності»	готівка, депозити до запитання, кошти на банківських рахунках, на рахунках органів Державного казначейства України
МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів» [11]	готівка в касі і депозити до запитання
Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні» №148 [18]	Готівка – грошові знаки національної валюти України (банкноти і монети, у тому числі розмінні, обігові, пам'ятні монети, які є платіжними засобами). Готівкова виручка (готівка) – сума фактично одержаної готівки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), а також від операцій, що безпосередньо не пов'язані з реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг) та іншого майна
Інструкція «Про проведення контрольних заходів фінансово-господарської діяльності підгалузей, об'єднань, підприємств, установ та організацій системи»	виступають і в готівковій, і в безготівковій формах (перебувають на рахунку у банку, а їх обіг регулює зобов'язальне право), бувають як національною, так й іноземною валютою

Слід зазначити, що нормативно-правові документи визначають поняття "грошові кошти", виходячи з його складових: готівка, депозити до запитання та кошти на банківських рахунках. Однак таке формулювання потребує уточнення, оскільки у визначенні поняття "грошові кошти" в кожному нормативному документі перераховуються лише складові, до яких належать "готівка", "депозити до запитання" та "кошти на рахунках у банках".

Розглядаючи визначення грошей фірми науковцями, слід зазначити, що багато авторів трактують гроші як найбільш ліквідні активи фірми, але таке визначення неадекватно відображає сутність досліджуваного поняття. Деякі

фахівці також розглядають грошові кошти як кошти з короткостроковою функцією.

Існуючі підходи до розуміння сутності поняття "грошові кошти" узагальнено в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Погляди різних авторів на зміст поняття «грошові кошти»

Автор	Тлумачення терміну
1	2
Бабіч В., Сагова С. [2]	Грошові кошти – це валюта України та іноземна валюта.
Дерій М. [4]	Грошові кошти – це основні сегменти для здійснення готівкових і безготівкових розрахунків між державними бюджетними установами та підприємствами.
Несходовський І. [12]	Грошові кошти – абстрактний вимірник економічних процесів, явищ, об'єктів, який суб'єкти згодні приймати як платіжний засіб
Івченко Л. [7]	Грошові кошти – це поняття бухгалтерського обліку, яке відображає найліквідніші активи підприємства та може бути у формі готівки, коштів на рахунках в банку, депозитів до запитання
Остафійчук С. [15]	Грошові кошти – це готівка в касі підприємства, депозити до запитання, кошти на банківських рахунках, які характеризуються абсолютною ліквідністю, тобто можуть у будь-який момент бути використані для здійснення розрахунків, або обміняні на законні платіжні засоби.
Бутинець Ф. [3]	Грошові кошти – це металеві та/або паперові знаки, що є мірою вартості під час купівлі-продажу і виконують роль всезагального еквівалента, тобто виражають вартість усіх інших товарів і обмінюються на будь-який з них. Гроші бувають електронні, кредитні, паперові
Завгородній А., Партич Г. [5]	У господарській практиці назву грошей мають явища, ззовні відмінні одне від одного: одиниці рахунку, в яких визначаються ціни на товари, національні грошові знаки, іноземна валюта, записи на банківських рахунках, кошти, витрачені на придбання цінних паперів, боргові зобов'язання, що використовуються для платежів, тощо.

Таким чином, за результатами проведеного літературного огляду можна зробити висновок, що на сьогодні поняття "грошові кошти" є складною економічною категорією і відсутність єдиної думки серед фахівців щодо сутності цієї категорії суттєво ускладнює розвиток теорії та практики грошово-кредитних відносин. Необхідним є чітке визначення категорії "грошові кошти". Згідно з цим визначенням, це економічні показники, які виконують функції загальних еквівалентів, засобів платежу та міри вартості при здійсненні підприємствами операцій з купівлі-продажу товарів (робіт, послуг), представлені у вигляді банкнот і монет у національній валюті в касі підприємств, депозитів до запитання, використовуються для розрахунків у будь-який час або в будь-якій іншій валюті.

До грошових еквівалентів відносять банкноти, монети, що перебувають в обігу в певній країні і слугують як засоби платежу, як казначейські білети, як платіжні документи в міжнародних валютних одиницях, як кошти у грошових одиницях.

1.2. Нормативно-правове регулювання обліку, аналізу і аудиту операцій з грошовими коштами

Розрахунки між компаніями опосередковують розподіл і перерозподіл суспільного виробництва, перехід від товарної форми до грошової і навпаки. Розрахунки можуть здійснюватися як у готівковій, так і в безготівковій формі.

Згідно з Положенням про ведення касових операцій у національній валюті в Україні № 148 [18], готівкові розрахунки (розрахунки готівкою) - це платежі готівкою суб'єктів господарювання і фізичних осіб за реалізовану продукцію (товари, виконані роботи, надані послуги) та за операціями, які безпосередньо не пов'язані з реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг), а також інші виплати активів. Суб'єкти господарювання (підприємці)

здійснюють готівкові розрахунки між собою та з фізичними особами через касу як за рахунок готівкової виручки, так і за рахунок коштів, отриманих у банках.

Розрахунки готівкою з підприємствами повинні здійснюватися тільки через їх касу відповідно до граничної суми розрахунків готівкою, встановленої Положенням № 148 [18].

Згідно з Положенням про ведення касових операцій у національній валюті № 148 [18], каса - це приміщення або місце, де здійснюються готівкові розрахунки, приймання, видача та зберігання готівки, інших цінностей і касових документів.

Розглянемо питання організації касових операцій на українських підприємствах.

Вимоги Положення "Про ведення касових операцій у національній валюті в Україні" № 148 [18] у порівнянні з попереднім Положенням № 637 У порівнянні з попереднім Положенням № 637 змінилося визначення поняття "відокремлені підрозділи".

На сьогодні відокремлені підрозділи визначаються як філії, представництва, відділення, які отримують частину майна господарської організації та здійснюють щодо нього право господарського відання або інше речове право, передбачене законодавством України, а також інші структурні підрозділи (стаціонарні або рухомі), через які здійснюється продаж товарів, надання послуг та проводяться розрахункові операції [18].

Водночас у розділі 1 "Загальні положення" Положення № 148 [18] зазначено, що його дія поширюється на юридичних осіб (крім банків) та їх відокремлені підрозділи незалежно від організаційно-правової форми та форми власності, на органи державної влади та органи місцевого самоврядування в діяльності, пов'язаній з виробництвом, реалізацією, придбанням або іншою господарською діяльністю товарів, а також на органи

державної влади та органи місцевого самоврядування в діяльності, пов'язаній з виробництвом, реалізацією, придбанням товарів або іншою господарською діяльністю, а також на фізичних осіб, які проводять підприємницьку діяльність. Крім того, враховуючи вимоги Положення 148 [18], коло учасників, які беруть участь у готівкових розрахунках, також зобов'язує їх:

- вести касову книгу;
- визначити порядок ведення касової книги та правила подання касових звітів для підрозділів;
- встановити ліміти каси.

При цьому виникає питання стосовно суб'єктів господарювання, які фактично мають єдиний касовий апарат при реалізації своєї продукції, а розрахунки за продані товари (роботи, послуги) належним чином фіксують у касових документах.

У більшості випадків на практиці каса знаходиться у складі бухгалтерії, яка є структурним підрозділом підприємства. Виходячи з визначення Положення № 148 [18], структурний підрозділ підприємства, тобто бухгалтерія, є буквально відокремленим підрозділом підприємства. Продовжуючи цей логічний ланцюжок, слід зазначити, що в п. 39 Положення № 148 [18] зазначено, що:

1) Кожне підприємство, що має касу, веде касову книгу для обліку операцій з готівкою у національній валюті (крім каси відокремленого підрозділу).

2) Відокремлені підрозділи підприємства, які здійснюють операції, пов'язані з отриманням готівки за реалізовану продукцію (товари, роботи, послуги), які оформляють прибутковим касовим ордером, а також з оплатою праці, виплатами, пов'язаними з виробничими (господарськими) потребами, та іншими операціями, за якими ведеться облік за касовими ордерами і видатковими відомостями, зобов'язані вести касову книгу.

Аналогічно, відокремлені підрозділи підприємства повинні вести окремі касові книги. Визначення "відокремлений підрозділ" також передбачає, що бухгалтерія, яка є структурним підрозділом підприємства, також є відокремленим підрозділом підприємства. А отже, має вестись окрема касова книга.

У зв'язку з набранням чинності Указом Президента України "Про визнання такими, що втратили чинність, деяких указів Президента України" № 418/2019 [23], відповідно до Указу Президента України № 436 "Про застосування санкцій за порушення норм з регулювання обігу готівки" скасовано санкції, які раніше застосовувалися за порушення норм з регулювання обігу готівки та запроваджено нові аспекти такої відповідальності.

За порушення суб'єктами господарювання норм з регулювання обігу готівки тепер передбачена адміністративна відповідальність, яка накладається на працівників підприємств та суб'єктів підприємницької діяльності (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Адміністративна відповідальність, яка накладається на посадових осіб підприємств і підприємців за порушення правил ведення касових операцій

№ з/п	Вид порушення	Норма КУпАП [9]	Сума штрафу, що накладається	На кого покладається відповідальність
1	2	3	4	5
1.	Порушення порядку ведення готівкових розрахунків за товари (роботи, послуги), у тому числі за перевищення граничних сум розрахунків готівкою	Ст. 163 ¹⁵	За перше порушення протягом календарного року: від 100 до 200 НМДГ, тобто від 1 700 грн до 3 400 грн. За повторне порушення протягом календарного року: від 500 до 1 000 НМДГ, тобто від 850 грн до 17 000 грн.).	На винних у таких порушеннях посадових осіб підприємств, а також на підприємців

Продовження табл. 1.3

1	2	3	4	5
№ з/п	Вид порушення	Норма КУпАП [9]	Сума штрафу, що накладається	На кого покладається відповідальність
2.	Несвоєчасне або неякісне проведення інвентаризації коштів	Ст. 164 ²	За перше порушення протягом календарного року: від 8 до 15 НМДГ, тобто від 136 грн до 255 грн. За повторне порушення протягом календарного року: від 10 до 20 НМДГ, тобто від 170 грн до 340 грн.)	На винних у таких порушеннях посадових осіб підприємств, а також на підприємців
3.	Здавання виручки торговельними підприємствами всіх форм власності, що реалізують товари за готівку, з порушенням строків, установлених правилами розрахунків і ведення касових операцій	Ст. 164 ⁴	За перше порушення протягом календарного року: від 17 до 88 НМДГ, тобто від 289 грн до 1 496 грн. За повторне порушення протягом календарного року: від 43 до 175 НМДГ, тобто від 731 грн до 2 975 грн.	На осіб, відповідальних за здавання виручки

1.3. Особливості обліку та розкриття інформації про операції з грошовими коштами у фінансовій звітності підприємства

Касові операції, як і всі інші господарські операції, мають бути належним чином оформлені відповідними первинними документами. Такими документами є: касові ордери, видаткові відомості, розрахункові документи, документи із застосуванням електронних платіжних засобів та інші касові документи, які згідно із законодавством України підтверджували би факт надання послуг чи отримання готівки (*п. 23 розд. III Положення № 148*). Касові документи можуть бути паперовими або електронними.

Приймання готівки в касу оформлюють прибутковим касовим ордером (далі — ПКО). Його має підписати головний бухгалтер або особа,

уповноважена керівником установи. До ПКО можна додавати документи, які є підставою для його складання. Підтверджує приймання установою готівки квитанція, яка є відривною частиною ПКО та яку видають особі, що внесла платіж до каси. Квитанцію має підписати головний бухгалтер або особа, уповноважена керівником, і вона може бути (але не обов'язково) засвідчена печаткою установи.

Видачу готівки з каси оформлюють видатковим касовим ордером (далі — ВКО) або видатковою відомістю. Їх підписують керівник і головний бухгалтер. Підпис керівника на ВКО не обов'язковий, якщо на доданих документах, заявах, розрахунках є його дозвільний підпис. До ВКО додають заяви на видачу готівки, розрахунки. На видаткових документах обов'язково мають бути підписи одержувачів. Видають готівку лише особі, зазначеній у видатковому документі, або за довіреністю.

Здавання виручки до банку підтверджують квитанцією до прибуткового документа банку на внесення готівки, квитанцією / чеком банкомата чи програмно-технічного комплексу, примірником «Копії супровідної відомості до сумки з готівкою», чеком платіжного терміналу.

Форми первинних касових документів наведено в додатках до Положення № 148, а правила складання та опрацювання — у пп. 32–37 розд. III цього ж Положення.

Відповідно до п. 22.1 статті 22 Закону України "Про платіжні системи та переказ коштів в Україні" від 05.04.2001 р. № 2346-III й Інструкцією Національного банку України "Про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті" від 21.01.2004 р. № 22 (далі — Інструкція № 22), зі змінами і доповненнями (далі Інструкція про безготівкові розрахунки), при здійсненні розрахункових операцій використовуються платіжні інструменти: платіжне доручення; платіжна вимога-доручення; платіжна вимога;

рахунковий чек; меморіальний ордер; акредитив; інкасове доручення (розпорядження);

Підприємства (клієнти банку) для здійснення розрахунків самостійно обирають форму розрахунків і визначають їх, при укладанні договорів. Форми розрахункових документів наведені як додатки до Інструкції про безготівкові розрахунки.

Для відображення коштів використовуються такі рахунки і субрахунки, наведені на рис. 1.2.

Рахунки і субрахунки, призначені для обліку грошових коштів	30 "Готівка"
	31 "Рахунки в банках"
	311 "Поточні рахунки в національній валюті"
	312 "Поточні рахунки в іноземній валюті"
	313 "Інші рахунки в банках в національній валюті"
	314 "Інші рахунки в банках в іноземній валюті"
	33 "Інші кошти"
	331 "Грошові документи у національній валюті"
	332 "Грошові документи в іноземній валюті"
	333 "Грошові кошти в дорозі в національній валюті"
	334 "Грошові кошти в дорозі в іноземній валюті"

Рис. 1.2. Рахунки і субрахунки, призначені для обліку грошових коштів

За дебетом рахунку 30 «Готівка» відображається надходження грошових коштів до каси підприємства, за кредитом - виплата готівки.

За дебетом рахунку 33 відображається надходження грошових документів до каси підприємства та коштів в дорозі, за кредитом - вибуття

грошових документів та списання коштів у дорозі після їх зарахування на відповідні рахунки.

Аналітичний та синтетичний облік касових операцій ведеться в Касовій книзі, відомості № 1.1 та журналі № 1.1 (рис. 1.3).

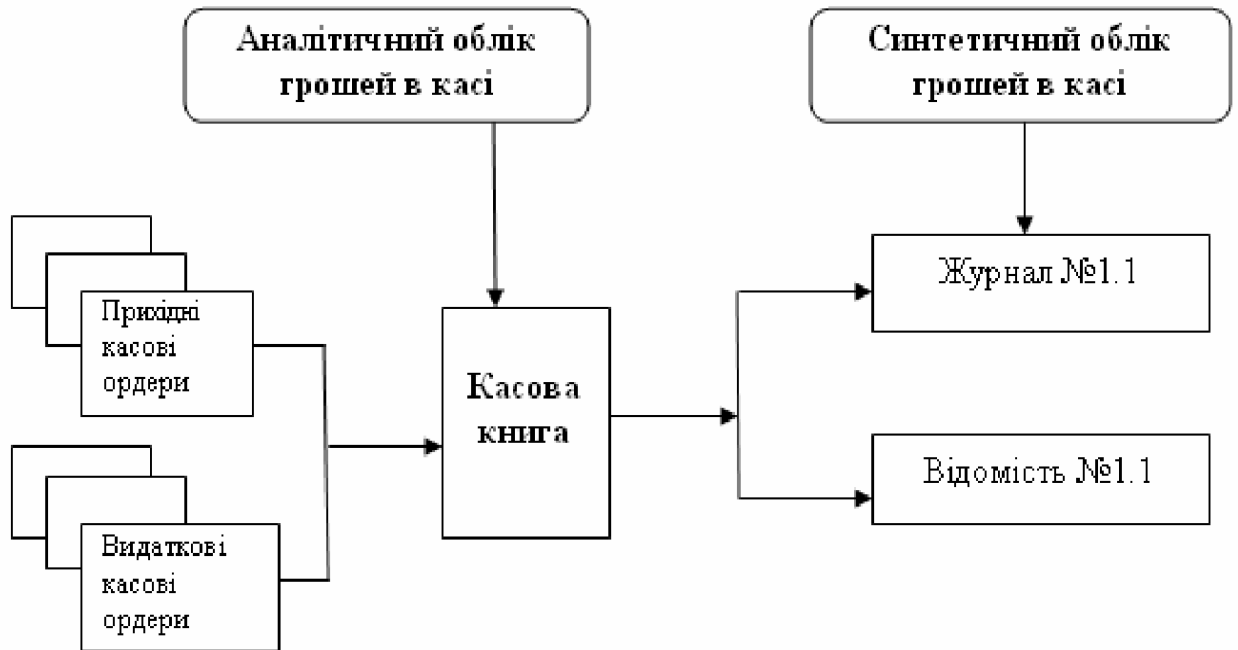

Рис. 1.3. Синтетичний та аналітичний облік грошових коштів в касі

Типова кореспонденція рахунків з використання рахунку 30 «Готівка» подано у табл. 1.4.

Таблиця 1.4

Основні господарські операції на рахунку 30 «Готівка»

№ з/п	Зміст господарських операцій	Первинні документи	Кореспондуючі рахунки		Сума
			Дебет	Кредит	
1	2	3	4	5	6
1	Одержано готівкою дивіденди від об'єктів інвестування	ПКО	30	14	5000
2	Сплачено готівкою довгострокову заборгованість	ПКО	30;	18	3000
3	Отримано гроші з банку в касу	ПКО	30	31	15000
4	Одержано готівку в погашення одержаних раніше векселів	ПКО	30	34	7000

5	Одержано готівку від покупця в оплату раніше відвантаженої продукції, товарів, послуг	ПКО	30	36	8000
---	---	-----	----	----	------

Продовження таблиці 1.4

1	2	3	4	5	6
6	Одержано гроші від винної особи, підзвітних осіб, працівників в погашення раніше виданої безвідсоткової позики	ПКО	30;	37	
7	Перепродані акції власної емісії або продано частку власника в капіталі підприємства	ПКО	30	45	9500
8	Погашено заборгованість за внесками засновників до статутного капіталу	ПКО	30	46	12000
9	Оприбутковано фінансову допомогу на зворотній основі	ПКО	30	55	4000
10	Оприбуткована в касу короткострокова позика банку	ПКО	31	60	5000
11	Повернуто зарплату, надлишково видану працівникам	ПКО	30	66	4000
12	Одержано гроші від наймачів квартир чи орендарів нежитлових приміщень	ПКО	30	68	2000
13	Надійшла в касу виручка від продажу товарів в роздрібній торгівлі	ПКО	30	70	6000
14	Одержано готівкою штрафи, пені, неустойки за невиконання господарських договорів	ПКО	30	71	8200
15	Придбано акції або облігації інших підприємств	ВКО	35	30	5000
16	Оплачено готівкою витрати на монтаж або ремонт основних засобів	ВКО	15	30;33	2300
17	Передано гроші з каси в банк	ВКО	31	30	9600
18	Зараховано на поточний рахунок виручку, що була у інкасатора (придбана або продана валюта)	ВКО	31	33	4500
19	Передано гроші інкасатору	ВКО	33	30	6000
20	Погашено готівкою раніше виданий короткостроковий вексель	ВКО	62	30	2000
21	Погашено готівкою заборгованість перед постачальниками і підрядниками	ВКО	63	30	3000
22	Виплачено зарплату працівникам підприємства	ВКО	66	30	4000
23	Виплачено дивіденди засновникам	ВКО	67	30	1200
24	Погашено готівкою заборгованість перед іншими кредиторами	ВКО	68	30	5800

Типова кореспонденція рахунків з використання рахунку 31 «Рахунки в банках» подано у табл. 1.6

Таблиця 1.6

№	Зміст господарської операції	Первинний документ	Кореспонденція рахунків		Сума
			Дебет	Кредит	
1	2	3	4	5	6
1	Зараховано на поточний рахунок у банку готівку, внесені з каси підприємства	ВКО	311	301	4500
2	Зараховано на поточний рахунок залишки в банках, кошти невикористаних акредитивів, лімітованих чекових книжок	Виписка банку	311	313	6000
3	Зараховано на поточний рахунок у банку грошові кошти, які були в дорозі	Виписка банку	311	333	2000
4	Зараховано на поточний рахунок одержані банківські кредити:	Виписка банку			6500
	— довгострокові;	Виписка банку	311	501	1200
	— короткострокові	Виписка банку	311	601	4800
5	Зараховано на поточний рахунок грошові кошти:	Виписка банку			5600
	— за операціями одержання авансів від покупців (замовників) за продукцію (роботи, послуги);	Виписка банку	311	681	2000
	— одержані від внутрішніх операцій з дочірніми підприємствами;	Виписка банку	311	682	1000
	— одержані від внутрішньогосподарських підрозділів, що мають окремі баланси (філії тощо);	Виписка банку	311	683	6000
	— одержані як погашення іншої кредиторської заборгованості	Виписка банку	311	685	4800
6	Зараховано на поточний рахунок раніше виданий аванс покупцем (підрядником)	Виписка банку	311	371	6900
7	Зараховано на поточний рахунок суми, одержані від фінансових органів з платежів до бюджету, і позабюджетні фонди	Виписка банку	311	641, 642	4600
8	Зараховано на поточний рахунок одержані штрафи, пені, неустойки	Виписка банку	311	715	3600
9	Зараховано на поточний рахунок кошти, одержані від різних підприємств, організацій, підприємців, безповоротні фінансові допомоги	Виписка банку	311	745	4700
10	Зараховано на поточний рахунок у банках суми внесків, що надійшли від засновників (учасників) як внески до зареєстрованого капіталу	Виписка банку	311	46	6000
11	Зараховано на поточний рахунок кошти в порядку повернення короткострокових інвестицій	Виписка банку	311	35	8000

Продовження таблиці 1.6

1	2	3	4	5	6
12	Зараховано на поточний рахунок грошові кошти, що надійшли як погашення раніше списаної дебіторської заборгованості	Виписка банку	311	719	9000
13	Списано з поточного рахунка в банку готівкові кошти, видані підприємству для виплати зарплати, премій, допомоги, на службові відрядження та господарські потреби. Готівку оприбутковано до каси підприємства	ПКО	301	311	3600
14	Списано з поточного рахунка грошові кошти, перераховані постачальникам за одержані запаси (роботи, послуги)	Виписка банку	631	311	4000
15	Перераховано з поточного рахунка платежі до бюджету та позабюджетних фондів (податок на прибуток, ПДВ тощо)	Виписка банку	64	311	2500
16	Перераховані кошти органам соціального страхування, пенсійному фонду, фонду соціального страхування тощо	Виписка банку	65	311	6000
17	Перераховано кошти різним кредиторам (аліменти, утримані з заробітної плати, кошти вищим навчальним закладам за навчання студентів, підприємствам зв'язку за послуги тощо)	Виписка банку	685	311	1500
18	Перераховано кошти для погашення заборгованості з банківських кредитів:				
19	— довгострокових;	Виписка банку	501	311	7800
20	— короткострокових	Виписка банку	601	311	6000
21	Перераховані засновникам дивіденди	Виписка банку	671	311	3000
22	Перераховано кошти як фінансові інвестиції:				
23	— довгострокові;	Виписка банку	14	311	1200
24	— короткострокові	Виписка банку	35	311	6000
25	Сплачено штрафи, пені, неустойки	Виписка банку	948	311	9600
26	Погашені видані короткострокові векселі	Виписка банку	621	311	4000
27	Погашена довгострокова заборгованість з оренди	Виписка банку	53	311	5000
29	Перераховано грошові кошти як аванс підзвітній особі, яка перебуває у відрядженні	Виписка банку	372	311	7000

30	Перераховано суми заробітної плати на особисті рахунки працівникам	Виписка банку	661	311	6000
----	--	---------------	-----	-----	------

Звіт касира подається бухгалтеру разом із документами до касової книги, а також документами, що стосуються надходження та витрачання коштів. Бухгалтер повинен ретельно перевірити правильність записів у звіті про надходження та виплати, достовірність документів, на яких ґрунтується звіт, і правильність числових підрахунків.

На рис. 1.4 наведена блок-схема обліку касових операцій.

Рис. 1.4. Блок-схема обліку касових операцій

Звіт касира є регістром аналітичного обліку касових операцій. Після перевірки та обробки звіту касира, на основі її показників складається Журнал 1 і Відомість 1.1, що є регістрами синтетичного обліку касових операцій. У Журналі 1 і Відомості 1.1 на кожен звіт касира виділяється один рядок, який заповнюється в хронологічному порядку, щоб кожен дату можна було порівняти з показниками касової книги та перевірити рух коштів. Журнал 1 і Відомість 1.1 є основою для записів у Головній книзі.

Журнал 1 і Відомість 1.1, відкриваються для кожної валюти, використовуються також для обліку операцій в іноземній валюті, які відображаються у валюті операції і перераховуються в національну валюту за курсом Національного центрального банку на дату здійснення операції.

Звіти касира про надходження та видачу готівки повинні бути хронологічно відсортовані, пронумеровані, підшиті в окремі справи та зберігатися у відповідальній особи відповідно до чинного законодавства України. Касові документи можуть бути винесені з приміщення підприємства тільки з письмового дозволу керівника або головного бухгалтера. У цьому випадку вони повинні бути повернуті в касу до кінця робочого дня.

Інформаційною базою для управління грошовими потоками є дані бухгалтерського обліку і звітності про рух грошових коштів.

Відображення грошових коштів в фінансовій звітності регулює Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [2], Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку (МСБО) 7 «Звіт про рух грошових коштів»[1]. Згідно зі стандартами, рекомендується відображати грошові кошти в Балансі, стаття «Грошові кошти та їхні еквіваленти», а визначати їх у Примітках до фінансових звітів. Надходження і витрати грошових коштів підприємства наводять у Звіті про рух грошових коштів, посилаючись на записи щодо їх руху на рахунках бухгалтерського обліку за трьома видами діяльності: фінансовою, інвестиційною, операційною.

У Звіті про рух грошових коштів відображено підсумки щодо наявності грошових коштів підприємства на кінець року. Він дає користувачам інформацію про достатність вільних грошових коштів для виплати акціонерам дивідендів, можливості погашення кредиторської заборгованості, яку фінансову або інвестиційну діяльність робила організація протягом звітного періоду, про придбання компанією основних засобів за період, динаміку і

причини змін кредиторської заборгованості, нові випуски акцій та напрям отриманих грошових коштів.

Зокрема, Звіт про рух грошових коштів допомагає зрозуміти змінення найбільш ліквідних активів між датами Балансу, тоді як Баланс висвітлює фінансовий стан підприємства на певну дату [10].

На рис. 1.5, зображено перелік статей форм фінансової звітності в Україні, в яких висвітлюється рух і стан грошових коштів на підприємстві та взаємозв'язок між ними.

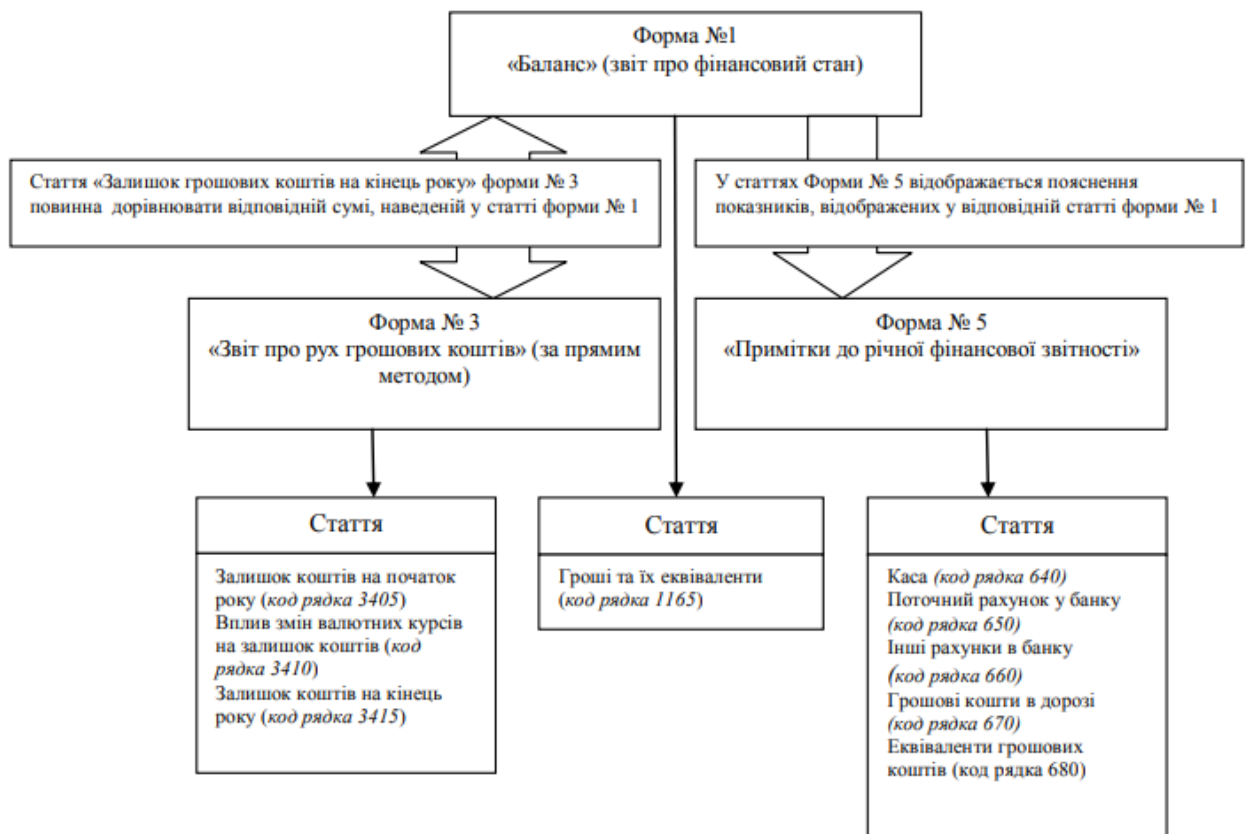

Рис. 1.5. Взаємозв'язок форм фінансової звітності щодо відображення грошових коштів

С. Максупов вважає, що «у зв'язку з необхідністю визначати і бухгалтерський, і податковий прибуток (із значними розбіжностями в порядку їх визначення) такі канонічні показники діяльності підприємства, як фінансовий результат, прибуток, рентабельність, втратили частину своєї

економічної сутності, у зв'язку з цим керівників підприємства все більше цікавить не стільки питання отримання прибутку, скільки рух грошових коштів підприємства» [7]. Погоджуючись із цим твердженням, можна дійти висновку про необхідність детального дослідження проблемних аспектів відображення у звітності грошових коштів. Для проведення цього дослідження вважаємо необхідним спочатку виявити проблеми обліку грошових коштів. Є.П. Гнатенко та А.О. Гикава виокремлюють певні проблемні моменти обліку грошових коштів як у теоретичній, так і в практичній площинах [4]. Оскільки кінцевою метою ведення бухгалтерського обліку є складання фінансової звітності, нами було сформовано низку причин, що можуть бути факторами виникнення цих проблем:

- правильне відображення грошових коштів у фінансовій звітності. Може виникати через те, що деякі форми звітності є громіздкими або незрозумілими, що ускладнює процес складання звітності;

- контроль процесу збереження та використання коштів та необхідність заходів з оптимізації надходжень і виплат готівки, складання інформаційної бази даних, щоб аналізувати отримані і втрачені вигоди проведених заходів. Одна з причин виникнення проблеми – недостатня інформативність форм фінансової звітності для всіх користувачів, що приймають рішення;

- повнота та своєчасність відображення в системі обліку рух грошових коштів. На нашу думку, виникає через недосконалість облікових стандартів та постійних законодавчих змін.

Отже, виокремлення загальних проблемних питань обліку грошових коштів дає нам змогу перейти до формування проблемних аспектів щодо відображення у звітності грошових коштів (табл. 1.5).

Таблиця 1.5

Проблемні аспекти відображення у звітності грошових коштів

Виокремлення проблемних аспектів	Пояснення та складності при різних шляхах їх вирішення	
Наявність двох методів складання Звіту про рух грошових коштів	Наявність додаткових статей у звіті про рух грошових коштів, що ускладнює процес складання Звіту про рух грошових коштів	Необхідність створення окремого звіту, що міститиме додаткові статті
	Відсутність повної картини про рух грошових коштів за основними статтями надходжень і виплат грошових коштів (за використання прямого методу) та про причини відхилення чистого грошового потоку від чистого прибутку (за використання непрямого методу)	Складання обох форм є трудомістким процесом Впровадження такої форми потребує внесення змін на законодавчому рівні. Формування уніфікованої форми потребує заміни програмного забезпечення бухгалтерських програм
	Відсутність окремої стандартизації (стандарту), що регулює формування інформації про операції щодо руху грошових коштів на підприємствах	Трудомісткість розроблення такого підходу до формування стандарту, який регулюватиме звітність про рух грошових коштів, що не суперечитиме чинним стандартам і стандартам МСБО Впровадження нового стандарту приведе до підвищення правильності відображення грошових коштів у фінансовій звітності, але може й ускладнити роботу бухгалтерського апарату через необхідність швидко адаптуватися до змін у законодавстві
Недостатня аналітичність Звіту про рух грошових коштів для використання даних звіту в процесі прийняття управлінських рішень	У разі введення змін – необхідність комплексного вдосконалення всіх форм звітності, оскільки вони є взаємопов'язаними	
	Звітність стане більш прозорою та інформативною для користувачів, але може ускладнити процес збору та формування інформаційних потоків про грошові кошти у звітності	

Таким чином, нами виокремлено такі проблемні аспекти формування інформації про рух грошових коштів у фінансовій звітності:

– наявність двох методів складання Звіту про рух грошових коштів породжує суперечки, а саме: відсутність повної картини про рух грошових коштів за основними статтями надходжень і виплат грошових коштів (за використання прямого методу) та про причини відхилення чистого грошового потоку від чистого прибутку (за використання непрямого методу);

– відсутність окремої стандартизації відображення в обліку операцій з грошовими коштами. Впровадження нового стандарту приведе до підвищення правильності та аналітичності відображення грошових коштів у фінансовій звітності;

– недостатня аналітичність Звіту про рух грошових коштів для використання даних звіту в процесі прийняття управлінських рішень.

Отже, під час складання фінансової звітності і відображення у ній інформації про грошові кошти слід усвідомлювати важливість повноти відображення даних, оскільки показники звітності є джерелом інформації для прогнозування і прийняття управлінських рішень на підприємстві.

За результатами дослідження було визначено статті фінансової звітності, у яких відображено інформацію щодо грошових коштів та досліджено взаємозв'язки між показниками цих статей. Будь-які вдосконалення форм звітності повинні бути обов'язково комплексними через наявність подібних взаємозв'язків. Підсумовуючи, можна стверджувати, що дослідження, проведені в цій статті відкривають широке поле для подальшого вивчення та формування рекомендацій щодо вдосконалення методики відображення грошових коштів у фінансовій звітності підприємства.

РОЗДІЛ II

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПрАТ «ОБОЛОНЬ» ТА ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ОПЕРАЦІЙ З ГРОШОВИМИ КОШТАМИ

2.1. Організаційно-економічна характеристика та особливості організації обліку у ПрАТ «Оболонь»

Оболонь - заснована в 1986 р. компанія, яка займається виробництвом різних алкогольних і безалкогольних напоїв котрі користуються широкою популярністю в Україні. У 2017 році компанія змінила форму власності - раніше вона була відкритим акціонерним товариством, а тепер позиціонується як ПрАТ. У таблиці 2.1 подана основна інформація про підприємство. Таблиця 2.1 – Інформація про підприємство ПрАТ «Оболонь»

Оболонь - заснована в 1986 р. компанія, яка займається виробництвом різних алкогольних і безалкогольних напоїв котрі користуються широкою популярністю в Україні. У 2017 році компанія змінила форму власності - раніше вона була відкритим акціонерним товариством, а тепер позиціонується як ПрАТ.

Структура ПрАТ "Оболонь" формувалася довгі роки під впливом стратегії розвитку, що направлена на диверсифікацію виробництва, перехід на сировину власного виробництва, інноваційний підхід, абсолютну екологічну безпеку та повну соціальну відповідальність. ПрАТ "Оболонь" має наступні дочірні підприємства: ДП ПрАТ "Оболонь" "Красилівське", Хмельницька обл., м. Красилів, вул. Будівельна, 3, ТОВ " "Пивоварня Зіберта", Київська обл., м. Фастів, вул. Пушкінська, 3, ІП "Оболонь-Русь", Республіка Білорусь.

Середньооблікова чисельність штатних працівників облікового складу (осіб) ПрАТ "Оболонь": 2602.

Середня чисельність позаштатних працівників та осіб, які працюють за сумісництвом (осіб): 6.

Чисельність працівників, які працюють на умовах неповного робочого часу (дня, тижня) (осіб): немає.

Фонд оплати праці: 338219 тис. грн.

Факти зміни розміру фонду оплати праці, його збільшення або зменшення відносно попереднього року: фонд оплати праці збільшився на 22075 тис. грн.

Основними видами продукції підприємства є: пиво; безалкогольні напої; мінеральна і питна вода; слабоалкогольні напої; сидр; солод; промислові товари; снеки.

"Оболонь" є національним виробником пива в Україні зі стовідсотковим українським капіталом. Окрім позицій на пивному ринку, корпорація "Оболонь" має різноманітний портфель безалкогольної продукції. Цей портфель включає в себе ТМ "Живчик" - один із найулюбленіших сімейних напоїв українців, лінійку традиційних лимонадів - так звану "Ностальгічну серію" (паритетний лідер відповідного сегменту ринку), квас "Старокиївський", який у 2015 р увійшов до трійки лідерів ринку квасу України, широкий асортимент мінеральних та питних вод (Оболонська, Збручанська, Аквабаланс, Прозора, та інші регіональні води). Основними ринками збуту продукції корпорації є Україна, Молдова, Білорусь та країни Прибалтики. Галузь характеризується жорсткою конкуренцією та великим ступенем впливу цінового фактору на прийняття рішення про покупку. Основні види сировини: ячмінь, цукор, хміль, рисова січка, кукурудзяна крупа, солод. Сировина придбається як у виробників на ринку України так і за кордоном. Основною сферою діяльності компанії є виробництво різних напоїв, але окрім них компанія вирішила вийти на ринок снеків, представивши

в 2013 році різні сухарики і снеки під торговою маркою «Оболонські». Дані продукти стали популярними тому виробляються і сьогодні.

Ефективність функціонування об'єкта господарської пожертви визначається системою техніко-економічних показників, вибір яких залежить від специфіки діяльності підприємства. Аналіз техніко-економічних показників дає можливість оцінити роботу підприємства, виявити тенденції зміни цих показників, а також виявити недоліки в роботі підприємства та їх причини.

Організація комунікації представлена організаційною структурою управління компанією (рис. 2.1), яка характеризується надходженням інформації до всіх підрозділів, гнучкістю та взаємодією між усіма відділами.

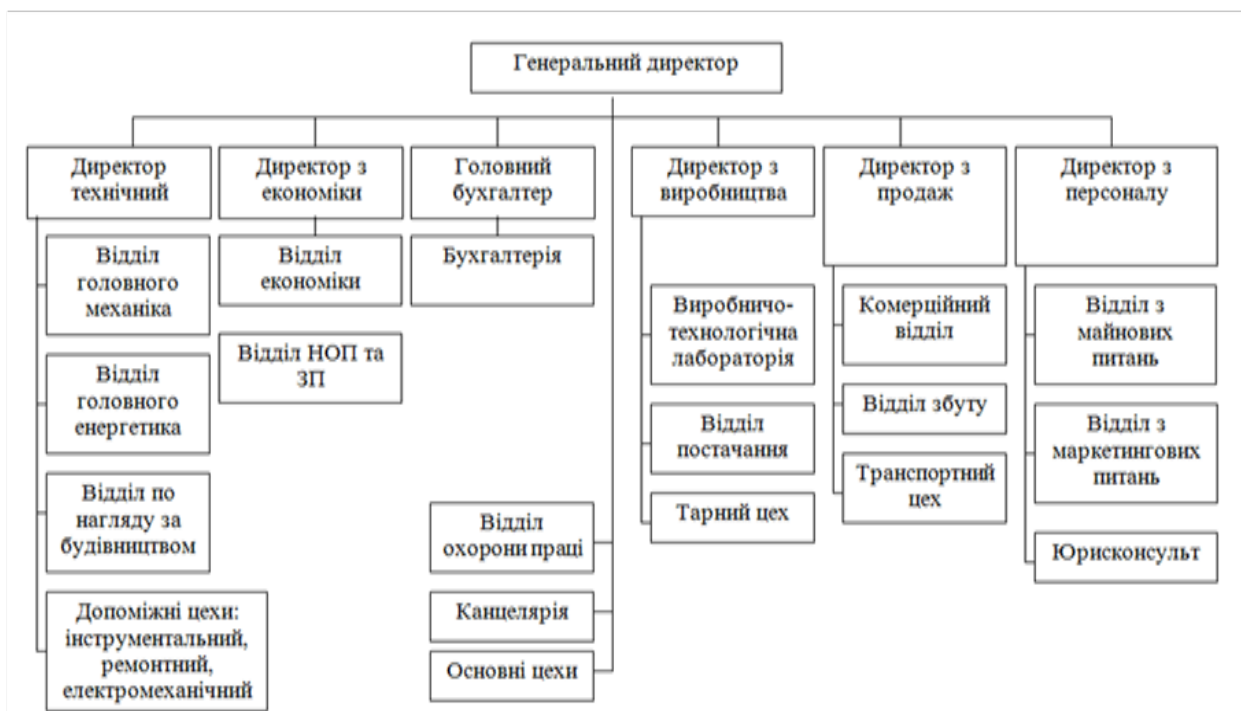

Рис. 2.1. Організаційна структура управління ПрАТ «Оболонь»

Вертикальна структура управління складається з трьох рівнів.

1. Організація - Генеральний директор.
2. Інформаційна (управлінська) - технічний директор, директор з продажу, директор з виробництва, директор з маркетингу, директор з

матеріально-технічного постачання, економічний директор, головний бухгалтер, директор з якості.

3. Технічні (експлуатаційні) - начальник відділу, головний механік, начальник відділу.

Генеральний директор відповідає за здійснення стратегічного управління підприємством, організацію та координацію роботи відділу підприємства, забезпечення виконання виробничого плану, ведення переговорів та укладання договорів. Директор діє від імені підприємства і представляє його інтереси в усіх установах і організаціях.

Технічний директор виконує програми з удосконалення, реконструкції та технічного переозброєння діючого виробництва, постійно підвищує рівень технічної підготовки виробництва та його ефективність.

Директор з продажу здійснює керівництво збутом продукції, матеріально-технічним забезпеченням та транспортним обслуговуванням підприємства, забезпечує вивчення і аналіз ринків збуту та планування товарної політики підприємства, контролює виконання планів по постачанню, укладає договори з постачальниками сировини, тари, матеріалів, контролює виробничі запаси сировини і матеріалів і організує їх своєчасне поповнення.

Головний бухгалтер забезпечує раціональну організацію обліку звітності на підприємстві, організовує розрахунки по заробітній платі з працівниками підприємства, відповідає за правильне нарахування і перерахування платежів у державний бюджет, забезпечує своєчасне складання бухгалтерської звітності на основі даних первинних документів і бухгалтерських записів. Керує працівниками бухгалтерії підприємства.

Самостійно і в повному обсязі веде облік необоротних активів, запасів, коштів, розрахунків та інших активів, власного капіталу та зобов'язань, доходів та витрат за прийнятою на підприємстві формою бухгалтерського обліку з додержанням єдиних методологічних засад

бухгалтерського обліку та з урахуванням особливостей діяльності підприємства й технології оброблення даних.

Забезпечує повне та достовірне відображення інформації, що міститься у прийнятих до обліку первинних документах, на рахунках бухгалтерського обліку.

За погодженням з власником (керівником) підприємства та керівником підрозділу бухгалтерського обліку, подає в банківські установи документи для перерахування коштів згідно з визначеними податками й платежами, а також для розрахунків з іншими кредиторами відповідно до договірних зобов'язань.

Бере участь у проведенні інвентаризації активів і зобов'язань, оформленні матеріалів, пов'язаних з нестачею та відшкодуванням втрат під нестачі, крадіжки й псування активів підприємства, у перевірках стану бухгалтерського обліку у філіях, представництвах, відділеннях та інших відокремлених підрозділах підприємства.

Готує дані для включення їх до фінансової звітності, здійснює складання окремих її форм, а також форм іншої періодичної звітності, яка ґрунтується на даних бухгалтерського обліку.

Забезпечує підготовку оброблених документів, реєстрів і звітності для зберігання їх протягом установленого терміну.

Бере участь у підготовці пропозицій щодо:

— внесення змін до обраної облікової політики, удосконалення внутрішньогосподарського (управлінського) обліку та правил документообігу;

— розроблення додаткової системи рахунків і реєстрів аналітичного обліку, звітності й контролю господарських операцій;

— забезпечення збереження майна, раціонального та ефективного використання матеріальних, трудових та фінансових ресурсів, залучення

кредитів та їх погашення, регулювання діяльності підприємства та інших питань, пов'язаних з інформацією про фінансове становище підприємства та результати його діяльності.

Постійно знайомиться та вивчає нові нормативно-методичні та довідкові документи з питань організації та ведення бухгалтерського обліку та вносить пропозиції щодо їх впровадження на підприємстві.

Виконує окремі службові доручення свого безпосереднього керівника.

Начальник відділу маркетингу вивчає діяльність конкурентів; визначає і розробляє структуру асортименту; забезпечує збут товарів через товарно-роздрібну мережу; вибирає канали збуту; займається рекламною діяльністю.

Керівник відділу продаж зосереджує свою увагу на максимізації ефективності збуту продукції: пошуку партнерів, співпраця із дистриб'юторами та посередницькими мережами, організація періодичних поставок готової продукції, відповідає за експортну діяльність підприємства тощо.

Менеджер по логістиці забезпечує безперебійні і своєчасні поставки необхідної сировини і матеріалів, необхідних для виробництва, співпрацює із постачальниками, здійснює розмитнення імпортової сировини і забезпечує її доставку до виробничого комплексу.

Основним обов'язком головного інженера є складання перспективних планів розвитку, реконструкції та модернізації підприємства, вжиття заходів щодо запобігання шкоди навколишньому середовищу, ощадливого використання ресурсів, створення сприятливих і безпечних умов праці.

Старший технолог організовує інвентаризацію закріпленого виробничого устаткування, виявляє застаріле устаткування та об'єкти, які потребують капітального ремонту.

Старший енергетик здійснює контроль за безперебійним електропостачанням підприємства, своєчасним ремонтом силових кабелів, дотриманням правил користування електроприладами.

Операційні керівники, технічні керівники, комерційні менеджери та інші старші технічні керівники та керівники підрозділів забезпечують виконання обов'язків і завдань підлеглих працівників, зазначених у робочих інструкціях.

Роль основних виробничих працівників полягає у здійсненні експлуатації закріпленого за ними технологічного процесу відповідно до техніки і технологій безпеки. Підсобні робітники виконують функції із забезпечення вироблення продукції в кількості, визначеній робочими інструкціями.

2.2. Аналіз виробничо-господарської діяльності ПрАТ «Оболонь» за 2021-2022 роки

Планована потужність київського заводу становитиме 11 млн гектолітрів пива на рік, що зробить завод найбільшою пивоварнею в Європі. На пивоварні встановлено пивоварне обладнання німецької компанії Ziemann, яке варить до 750 гектолітрів Cold Pea 12 на добу. Для забезпечення якості продукції використовуються чотири потужні фільтри німецької компанії KHS. Потужність найбільшого фільтра становить 950 гектолітрів на годину. Завод є однією з найбільших ліній розливу скла в Європі з виробничою потужністю 110 000 пляшок на годину від німецької компанії KHS. Крім того, на заводі працює високопродуктивна лінія пакування банок, ПЕТ-пляшок і кегів. Солодовий завод потужністю 120 тис. тонн солоду на рік дозволив «Оболоні» забезпечити себе якісною сировиною та експортувати її за кордон.

Виробнича структура підприємства представлена основними та допоміжними цехами. На заводі є цех розливу пива 1, цех розливу пива 2, цех розливу пива 2, цех розливу безалкогольних напоїв, пивоварня, ферментаційний цех і цех фільтрів для зберігання. Виробничу структуру ПрАТ «Оболонь» наведено на рис. 2.2.

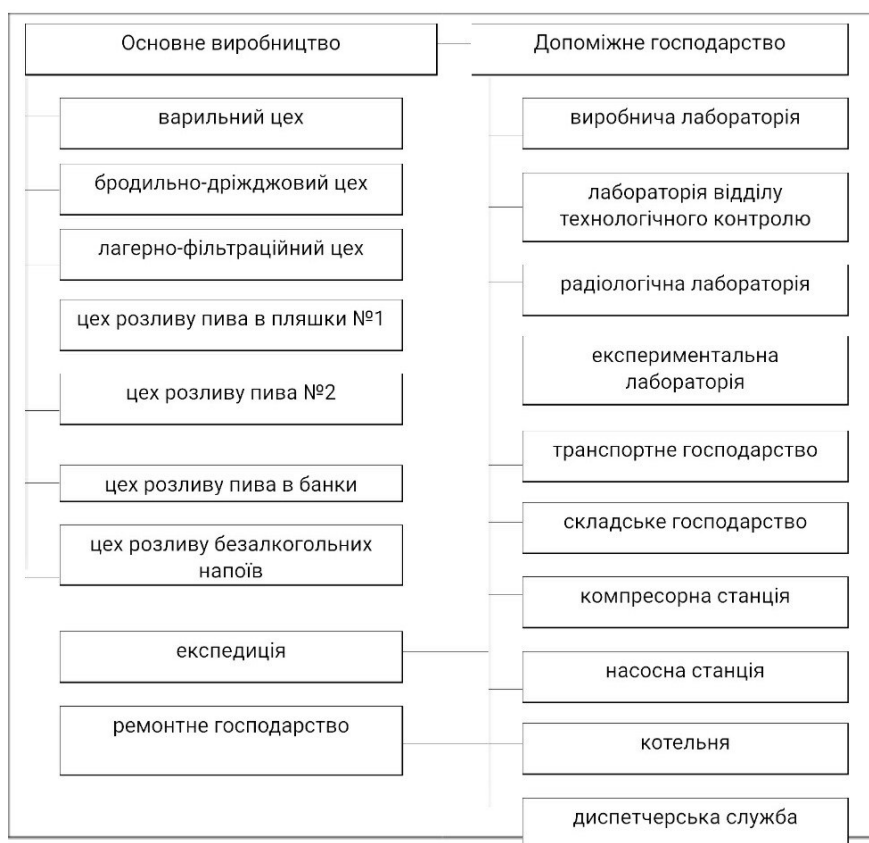

Рис. 2.2. Виробнича структура ПрАТ «Оболонь»

Якість продукції заводу «Оболонь» контролюють три лабораторії: виробнича, лабораторія відділу технологічного контролю та радіологічна. Злагоджена робота цих структур забезпечує стабільність смакових, фізико-хімічних властивостей продукції, що виготовляється.

Відповідно до технічного проекту, затвердженого 28 серпня 1976 року, водопостачання ПрАТ «Оболонь» здійснюватиметься зі свердловин, що обслуговують роботу пивоварно-промкомбінату. На 4 майданчиках розташовані точки водозабору. Зараз в експлуатації знаходиться 12 свердловин. З них 10 питної води та 2 технічної.

Теплопостачання ПрАТ «Оболонь» здійснюється у вигляді технологічної пари та гарячої води для опалення від котелень промкомбінату та у вигляді технологічної пари від власної котельні.

Електропостачання ПрАТ «Оболонь» здійснюється РП227, РП229, Мінська, Оболонська РЕС 35/10кВт до 10кВ.

Корпоративний стиль управління ПрАТ «Оболонь» дозволяє враховувати знання та досвід усіх залучених до цієї справи спеціалістів та приймати раціональні рішення.

Структура ПрАТ «Оболонь» формувалася протягом багатьох років під впливом стратегії розвитку, спрямованої на диверсифікацію виробництва, перехід на сировину для власного виробництва, інноваційний підхід, абсолютну екологічну безпеку та повну соціальну відповідальність.

Корпорація «Оболонь» об'єднує головний завод, два окремих цехи, два дочірніх підприємства та чотири заводи, уповноважені компанією.

Набір торгових марок ВАТ «Оболонь» представлений на рис. 2.3.

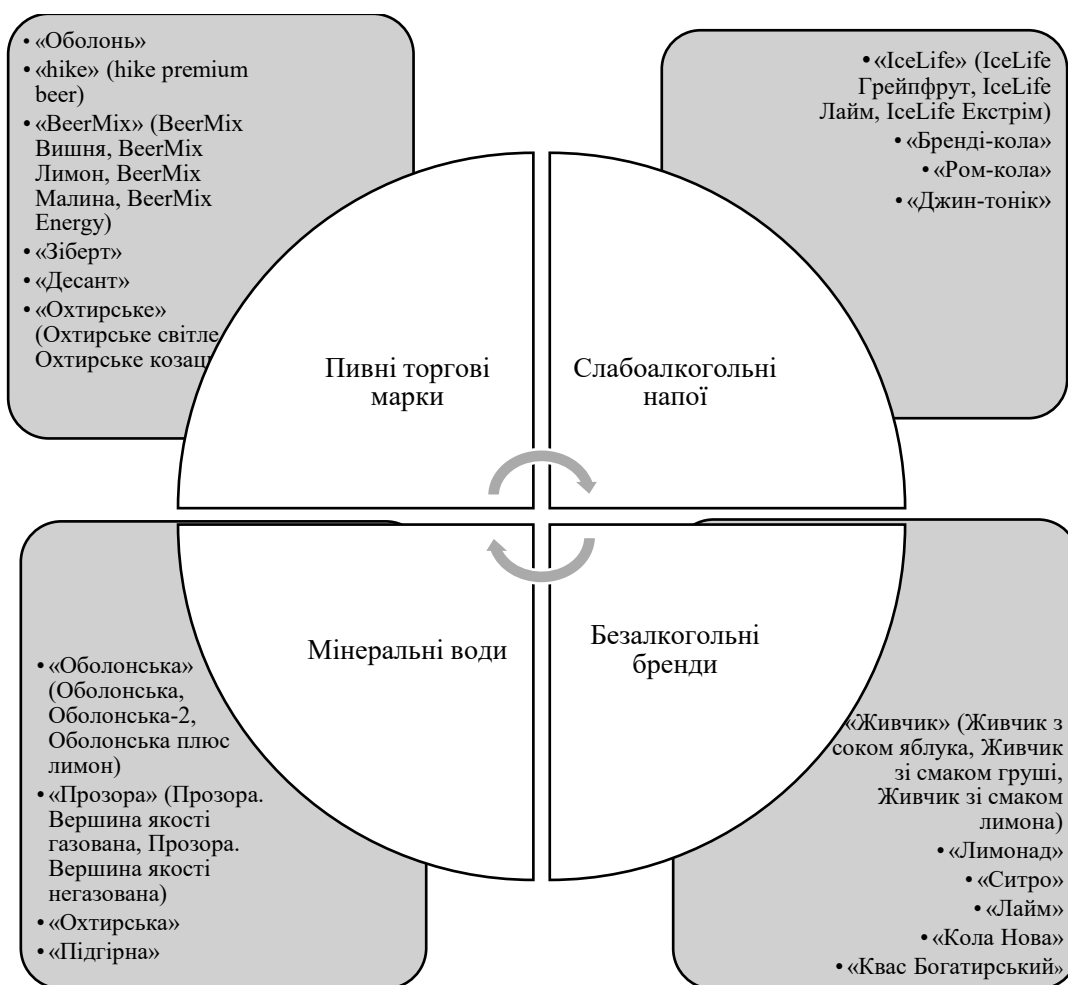

Рис. 2.3. Портфель торгових марок ПрАТ «Оболонь»

ПрАТ «Оболонь» експортує такі марки продукції (рис. 2.4):

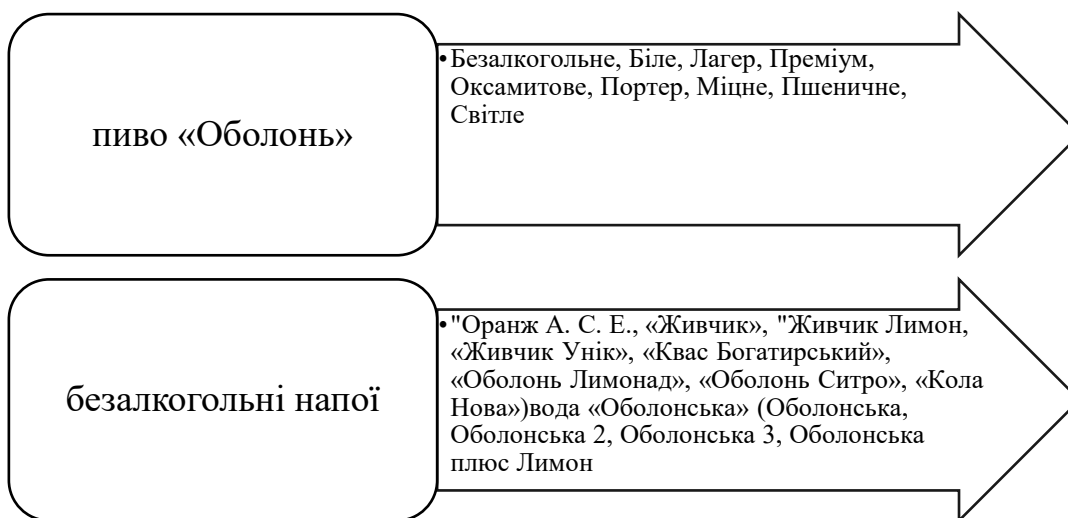

Рис. 2.4. Експорт продукції Портфель торгових марок ПрАТ «Оболонь»

У таблиці наведено техніко-економічні виробничо-економічні показники ПрАТ «Оболонь» за період 2021-2022 рр. (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Техніко-економічні показники виробничо-господарської діяльності підприємства ПрАТ «Оболонь» за 2021-2022 року

Джере- ло інфор- мації	№ з/п	Показник	од. ви- міру	2021 рік	2022 рік		
						абсо- лютне ВІДХИЛ ЕННЯ	Темп зміни %
1	2	3	4	5	6	7	8
Ф №2 2000	1	Чистий дохід від реалізації продукції	тис. грн.	+598659 2	+8649174	+266258 2	+144,48
Ф №1 ПВ,104 0	2	Середньооблікова чисельність персоналу	осіб	+3157	+2055	(1102)	65,09
р.1/р.2	3	Виробіток на 1 робітника	тис. грн.	+1896,2 9	+4208,84	+2312,55	+121,95
Ф №1 ПВ, 1070	4	Фонд річної оплати праці працівників	тис. грн.	+728365	+853060	+124695	+117,12
1	2	3	4	5	6	7	8

p.4/ p.2/ 12* 1000	5	Середньомісячна заробітна плата	грн.	+19226,19	+34592,86	+15366,67	179,93
--------------------------	---	---------------------------------	------	-----------	-----------	-----------	--------

Продовження таблиці 2.1

Ф №1 1010 (гр.3+ гр.4)/2	6	Вартість основних засобів	тис. грн.	+4210081	+3941272	(268810)	93,62
p.1/ p.6	7	Віддача основних засобів	грн./ грн.	+1,42	+2,19	+0,77	+154,23
Ф №1, 1195 (гр.3+ гр.4)/2	8	Середньорічні залишки обігових коштів	тис. грн.	+1570530	+1873573	+303043	+119,3
p.1/ p.8	9	Коефіцієнт обертання обігових коштів	обер- тів	+3,81	+4,62	+0,81	+121,26
Ф №1, 1300 (гр.3+ гр.4)/2	10	Середньорічна вартість майна	тис. грн.	+5841251	+5924320	+83069	+101,42
p.1/ p.10	11	Коефіцієнт обертання майна підприємства	раз	+1,02	+1,46	+0,44	+143,14
Ф №2, 2550	12	Операційні витрати	тис. грн.	+6057490	+6518826	+461336	+107,62
Ф №2, 2500	13	Матеріальні витрати	тис. грн.	+3389517	+3617382	+227865	+106,72
p.1/ p.13	14	Матеріаловіддача	грн. /грн.	+1,77	+2,39	+0,62	+135,03
Ф №2, 2021	15	Собівартість реалізованої продукції	тис. грн.	4877463	5751536	874073	117,92
p.15/ p.1* 100	16	Витрати на 1 грн. реалізованої продукції	коп.	+81,47	+66,5	(14,97)	(81,63)
Ф №2, 2350	17	Чистий фінансовий результат (прибуток, збиток)	тис. грн.	(130821)	+1114681	+1245502	X
Ф №1, 1495 (гр.3+ гр.4)/2	18	Середньорічна вартість власного капіталу	тис. грн.	+2608334	+3103842	+495507,5	+119
p.18/ p.19 *100	19	Рентабельність (збитковість) власного капіталу	%	(5,02)	+35,91	+40,93	X

Виходячи з даних таблиці можемо зробити висновки про господарську діяльність ПрАТ «Оболонь» за 2021-2022 роки:

- за рахунок зростання обсягів виробництва продукції збільшився чистий дохід від реалізації продукції у звітному році на 2 662 582 тис. грн. у порівнянні з попереднім роком (або на 44,48%);

- чисельність персоналу протягом звітного періоду зменшилась на 1102 осіб (або на 34,91%), що вплинуло на розмір фонду оплати праці, який зріс на 17,12%;

- середньомісячна оплата праці зросла у 2022 році на 15366,67 тис. грн., або на 79,93%;

- внаслідок зростання обсягів виробництва продукції, зросла собівартість реалізованої продукції у звітному році ПАТ «Оболонь» на 874 073 тис. грн. (або на 17,92%);

- середньорічна вартість основних засобів у звітному періоді зменшилась на 268 810 тис. грн (або на 6,38%);

- фінансовим результатом роботи ПАТ «Оболонь» за 2022 рік є чистий прибуток в сумі 1 114 681 тис. грн тоді як у 2021 році збиток в сумі 130 821 тис. грн. Зростання чистого прибутку підприємства свідчить про ефективність роботи ПАТ «Оболонь» у звітному періоді;

- рентабельність власного капіталу ПАТ «Оболонь» у 2022 році зросла і становила 0,3%.

Провівши дослідження основних показників діяльності можемо відмітити, що ПАТ «Оболонь» у звітному періоді працює ефективно і повинно надалі збільшувати обсяги виробництва напоїв, які користуються попитом у споживачів.

2.3. Теоретичні основи та практичний аналіз операцій з грошовими коштами

Усі підприємства повинні мати достатньо ліквідних коштів для здійснення виробничої діяльності. Грошові кошти необхідні для придбання обладнання та виробничих матеріалів, виплати заробітної плати, формування бюджету та інших елементів фінансово-кредитної системи.

Грошові кошти є найбільш ліквідним активом. Їх можна використовувати на початку та в кінці бізнес-циклу для купівлі товарів, виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг, перепродажу та отримання доходу.

Відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 02.07.2013 № 73, кошти — це готівка, залишки на рахунках у банках та кошти до запитання [28].

Готівка — банкноти та монети (у тому числі ювілейні та ювілейні монети в обігу) у національній валюті України, які є дійсним платіжним засобом.

Еквіваленти грошових коштів — це короткострокові високоліквідні фінансові інвестиції, які можна вільно конвертувати в готівку та мають лише низький ризик зміни вартості.

Основним джерелом доходу для самостійного підприємництва є доходи від реалізації продукції, робіт, послуг. Крім того, кошти можуть надаватися у вигляді бюджетних асигнувань, надходжень від ліквідації основних засобів, продажу непотрібного майна, страхового відшкодування, продажу іноземної валюти та валютних активів, здачі майна в оренду, фінансової допомоги вищих органів або банківських відсотків від бартерні операції та депозитні операції, штрафи, пені та неустойки за порушення трудових договорів.

Виручка від реалізації продукції, товарів, робіт чи послуг підприємствам, організаціям, працівникам, посадовим особам чи населенню зараховується на відповідний рахунок постачальника в безготівковій формі або вноситься готівкою на рахунок у банку з подальшим зарахуванням на поточний рахунок. .

Термін «грошовий потік» почав широко використовуватися вітчизняними аналітиками лише після впровадження ринкових реформ в економіці України. Поява терміна «грошовий потік» цілком закономірна в умовах ринку, де існує категорія готівки.

При визначенні поняття грошового потоку в Україні наразі регулюється П(С)БО 1, згідно з яким під грошовим потоком слід розуміти приплив і відтік грошових коштів та їх еквівалентів [28].

Цікаве визначення можна знайти в працях Л.О. Лігоненко та Г.В. Ситник: «Грошовий потік підприємства – це система надходжень і виплат грошей, пов'язаних із переміщенням вартості, що виникає в результаті господарської діяльності, розподілена в часі та слугує зовнішньою ознакою функціонування компанії. для функціонування компанії» [30]. Лігоненко Л.О. та Ситник Г.В. [31].

За словами Лігоненко Л.О. та Г.В. Ситника, аналіз грошових потоків підприємства допомагає зрозуміти весь механізм його функціонування. Виходячи з результатів вивчення наведеного визначення, грошові потоки підприємства слід розглядати як рух грошових коштів та їх еквівалентів [30].

Грошові потоки компанії — це сума грошових надходжень і платежів, здійснених у рамках економічної діяльності, розподілених у часі. Необхідність ефективного управління грошовими потоками підприємства визначається наступними умовами (рис. 2.5):

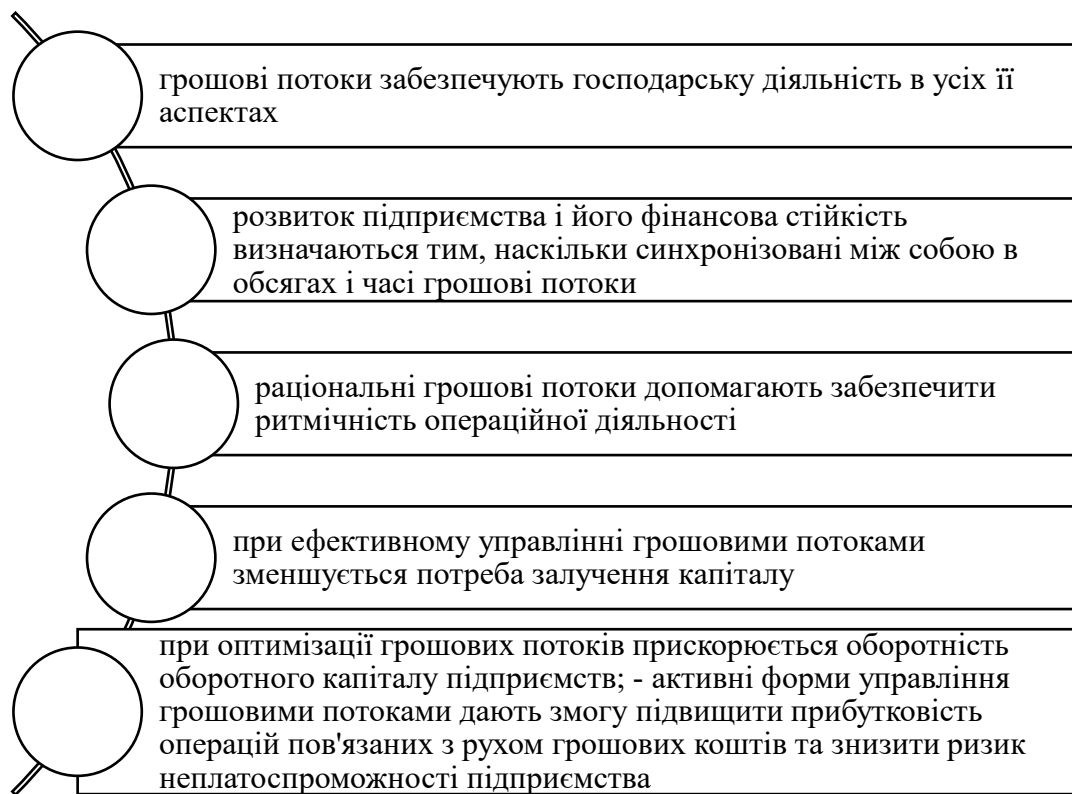

Рис. 2.5. Умови ефективного управління грошовими потоками підприємства [31, с. 44]

Управління грошовими потоками базується на принципах інформаційної достовірності, збалансованості, оперативності та ліквідності. Принцип достовірності інформації означає створення необхідної та достатньої інформаційної бази за міжнародними стандартами. В Україні це найкраще досягається за допомогою звіту про рух грошових коштів, складеного відповідно до вимог НП(С)БО №1.

Економісти М.І. Ткачук та Є.Ф. Кіреєв представив свій погляд на проблему управління грошовими потоками [32]. Автори описують модель управління грошовими потоками як процес, що включає три наступні фази (рис. 2.6):

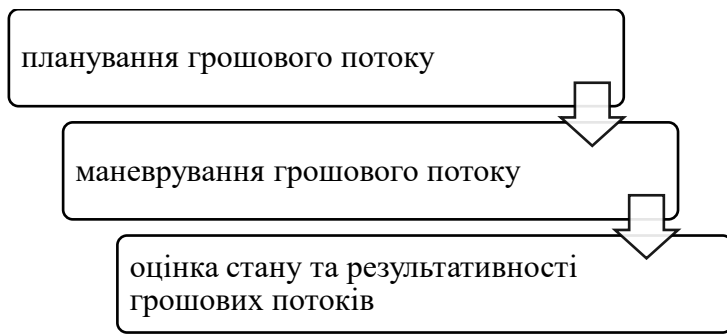

Рис. 2.6. Модель управління грошовими потоками

Перші два етапи методики, по суті, зводяться до навчання створення касового плану та тлумачення поняття «маневрування» та факторів, які це забезпечують [32, с. 21-52].

Оцінка стану та ефективності грошових потоків обмежується оцінкою фінансової ліквідності та заборгованості підприємства за набором відомих коефіцієнтів. Водночас негативною рисою такого підходу є те, що він не передбачає чіткої структуризації процедури аналізу та не конкретизує фази та хід аналізу.

Вітчизняні економісти також представили апробований підхід до методології аналізу грошових потоків. Серед них В.В. Людаєва та І.М. Єремєєв [33, с. 20-41], які спеціалізуються на оцінці кредитоспроможності компаній. Дослідники пропонують триетапну методологію для аналізу грошових потоків від операційної діяльності. Методологія включає три аналітичні завдання: аналіз рівня грошових потоків від операцій (також оцінюється рівень грошових резервів), аналіз динаміки грошових потоків від операцій та детальний аналіз окремих параметрів операцій.

Джерелами інформації для аналізу касових операцій є правила ведення касових операцій у касі підприємства, а також фактичні (бухгалтерські) дані, первинні документи, реєстри бухгалтерського обліку та звіти з каси.

Аналізується динаміка, структура та рух коштів. Методи аналізу грошових потоків: горизонтальний фінансовий аналіз, вертикальний

фінансовий аналіз, порівняльний функціональний аналіз, аналіз фінансових показників.

Вертикальний фінансовий аналіз використовується для розуміння структури поточних активів. Для цього необхідний аналіз структури оборотних активів підприємства.

Покроковий аналіз грошових потоків надає інформацію для оцінки минулої та поточної діяльності та є основою для прогнозування та планування майбутніх грошових потоків [34].

Аналіз проводиться за допомогою системи методичних прийомів.

За допомогою математичних та аналітичних методів аналізується платоспроможність підприємства та визначається контроль кредитно-платіжних відносин. За допомогою аналітичних розрахунків аналізується ритмічність надходжень і поточні грошові потоки в касі підприємства.

Статистичні розрахунки - це метод визначення значень і якісних характеристик, які неможливо отримати безпосередньо з економічної інформації про компанію, що досліджується.

Відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 7 лютого 1973 р., рух грошових коштів охоплює всі види господарської діяльності: операційну, інвестиційну та фінансову [28].

Аналіз руху грошових коштів за видами діяльності дає змогу визначити показники чистого грошового потоку суб'єктів господарювання за результатами операційної, інвестиційної та фінансової діяльності та оцінити їх вплив на зміну залишків грошових коштів.

Інформація, необхідна для аналізу, міститься в балансі компанії та звіті про рух грошових коштів.

Факторний аналіз базується на факторній моделі балансу, де результуючий показник (фінансові активи) визначається як алгебраїчна сума факторів (інших статей балансу).

Факторна модель грошових потоків базується на балансових рівняннях, що відображають взаємозв'язок між активами, капіталом і зобов'язаннями:

$$A = K + Z \quad (2.1)$$

Конкретизація елементів наведеного рівняння дозволяє встановити місце грошових коштів у балансовому рівнянні:

$$HA + (OA - GK) + GK + B = K + RP + ZMBP + DZ + PZ + D \quad (2.2)$$

Через перетворення даного балансового рівняння можна побудувати адитивну факторну модель грошових коштів:

$$GK = K + ZMBP + DZ + PZ + D - HA - (OA - GK) - B \quad (2.3)$$

де, HA – необоротні активи; OA – оборотні активи;

GK – грошові кошти;

B – витрати майбутніх періодів;

K – власний капітал;

ZMBP – забезпечення майбутніх витрат і платежів;

DZ – довгострокові зобов'язання;

PZ – поточні зобов'язання;

D – доходи майбутніх періодів.

Використовуючи наведену факторну модель, вплив факторів на зміну залишків готівки оцінюється методом прямого рахунку за такою формулою:

$$\Delta GK = \Delta K + \Delta ZMBP + \Delta DZ + \Delta PZ + \Delta D - \Delta HA - \Delta (OA - GK) - \Delta B \quad (2.4)$$

де Δ - абсолютна зміна відповідного показника у звітному періоді[9].

Виходячи з наведеної вище формули, абсолютна зміна залишків грошових коштів може бути визначена як чистий прибуток, реінвестований у період, збільшений на зміну власного капіталу (за винятком реінвестованих коштів доходу), забезпечення майбутніх витрат і платежів, довгострокових

зобов'язань, короткострокових зобов'язань, строкові зобов'язання та прибутки майбутніх періодів і зменшені на майбутні періоди зміни основних засобів, оборотних активів (крім грошових коштів) і витрат.

Аналіз руху грошових коштів за видами діяльності ПрАТ «Оболонь» здійснюється за даними форми 3 «Звіт про рух грошових коштів», розробленої на підставі НП(С) (Додаток В). НП(С)БО № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». У цьому звіті представлена інформація про рух грошових коштів ПрАТ «Оболонь» за період.

Після аналізу активів компанії на основі звіту про рух грошових коштів, класифікованих за різними сферами діяльності, слід враховувати наступне.

1. Рівень грошового потоку від операційної діяльності динамічно відображається на таких показниках, як виручка та прибуток від реалізації продукції (будівельних робіт та послуг). Темп зростання операційного грошового потоку визначає темпи зростання фінансових показників компанії та рівень прибутковості, досягнутий у минулому, що дозволяє зробити висновки про майбутні тенденції розвитку компанії.

Позитивне значення чистого грошового потоку, створеного від господарської діяльності, забезпечує довгострокову стабільність існування компанії.

Від'ємні чисті грошові потоки від операцій компенсуються скороченням інвестицій та/або зовнішніх джерел фінансування. У довгостроковій перспективі така ситуація може призвести до неможливості погашення зобов'язань, оскільки основним джерелом фінансування компанії будуть кредити та позики.

2. Аналіз грошових потоків від інвестиційної діяльності дає можливість оцінити інвестиційну політику підприємства, визначити обсяги майбутніх надходжень або витрат коштів та інвестицій.

3. Розгляд показників руху грошових коштів фінансової діяльності дає можливість аналізувати фінансову політику та фінансові можливості підприємства.

Тому найважливішим етапом аналізу грошових потоків є аналіз результатів грошових потоків від операційної діяльності. Здійснюється два способи визначення грошового потоку від основної діяльності: прямий і непрямий.

Прямий метод розраховує грошовий потік як різницю між грошовими надходженнями та грошовими витратами (рис. 2.7).

Рис. 2.7. Прямий спосіб визначення грошового потоку

Перевага прямого методу полягає в тому, що він може оцінити загальний капітальний дохід і витрати підприємства та визначити статті, які становлять найбільший капітальний дохід і витрати серед трьох видів діяльності.

Структурний аналіз позитивних грошових потоків проводиться окремо за кожним джерелом грошових надходжень (від реалізації продукції, необоротних активів тощо), негативних потоків за напрямом використання

(розрахунки за придбання товарів, робіт, послуг, необоротні активи, винагороди працівникам тощо).

Аналіз руху грошових коштів прямим способом ПрАТ «ОБОЛОНЬ» за 2021 – 2022 рр. наведено в табл. 2.2.

Рух коштів у результаті операційної діяльності

Таблиця 2.2

Назва рядка	За 2021 р., грн.	За 2022 р., грн	Відхилення	
			Абсолютне	Відносне
Надходження від: Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	8127879	11023391	2895512	135,6
Цільового фінансування	10253	8355	-1898	81,5
Надходження авансів від покупців і замовників	175074	126571	-48503	72,3
Надходження від повернення авансів		11	11	
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	170	15953	15783	9384,1
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	2465	15	-2450	0,6
Інші надходження	3996	10334	6338	258,6
Витрачання на оплату: Товарів (робіт, послуг)	5525280	6933932	1408652	125,5
Праці	505571	465028	-40543	92,0
Відрахувань на соціальні заходи	129294	116736	-12558	90,3
Зобов'язань з податків і зборів	1728403	2267903	539500	131,2
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток		182610	182610	
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	415187	857804	442617	206,6
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	1313216	1227489	-85727	93,5
Витрачання на оплату авансів	53122	154120	100998	290,1
Витрачання на оплату цільових внесків	26048	26098	50	100,2
Інші витрачання	8173	10791	2618	132,0
Чистий рух коштів від операційної діяльності	343946	1210022	866076	351,8

Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності

Таблиця 2.3

Назва рядка	За 2021 р., грн.	За 2022 р., грн	Відхилення	
			Абсолютне	Відносне
необоротних активів	7231	7722	491	106,8
Інші надходження		12068	12068	
Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	218	26	-192	11,9
необоротних активів	184604	101108	-83496	54,8
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	-177591	-81344	96247	45,8

Рух коштів у результаті фінансової діяльності

Таблиця 2.4

Назва рядка	За 2021 р., грн.	За 2022 р., грн	Відхилення	
			Абсолютне	Відносне
Отримання позик	1395956	443211	-952745	31,7
Погашення позик	1380500	1319334	-61166	95,6
Витрачання на сплату відсотків	175524	125621	-49903	71,6
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	-160068	-1001744	-841676	625,8
Чистий рух грошових коштів за звітний період	6287	126934	120647	2019,0
Залишок коштів на початок року	10695	15175	4480	141,9
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	-1807	-3362	-1555	186,1
Залишок коштів на кінець року	15175	138747	123572	914,3

Отже, у 2021 році надходження грошових коштів становило 8127879 тис. грн., а у 2022 – 11023391 тис. грн., тобто надходження грошових коштів збільшилось на 35,6%, що призвело до збільшення залишку грошових коштів на кінець року на 914,3%.

РОЗДІЛ ІІІ

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ АУДИТУ ОПЕРАЦІЙ З ГРОШОВИМИ КОШТАМИ

3.1. Завдання та методи аудиту операцій з грошовими коштами

Аудит грошових коштів є важливою частиною аудиту фінансової звітності підприємства. Аудит готівкових операцій відбувається в рамках суміжних дисциплін, таких як аудит поточних операцій, аудит валютних операцій та аудит інших банківських рахунків. Дослідження за цими напрямками дозволяють зробити висновки про доцільність та ефективність використання коштів замовником [36].

Теоретичні та практичні аспекти міжнародного досвіду аудиту, узагальнені в ISA, рекомендують аудиторам оцінювати систему внутрішнього контролю компанії. Метою оцінки системи внутрішнього контролю є визначення стратегії аудиту. Оцінка системи внутрішнього контролю допомагає скоротити час і витрати на аудит, спланувати аудиторські процедури, вибрати відповідні методи аудиту, визначити обсяг аудиту та надати докази якості професійної відповідальності аудитора.

Метою аудиту касових операцій є перевірка достовірності та повноти відображення інформації про касові операції у фінансовій звітності та її відповідності чинному законодавству та нормативним актам.

Основні завдання перевірки грошових операцій полягають у наступному (рис. 3.1) [37]:

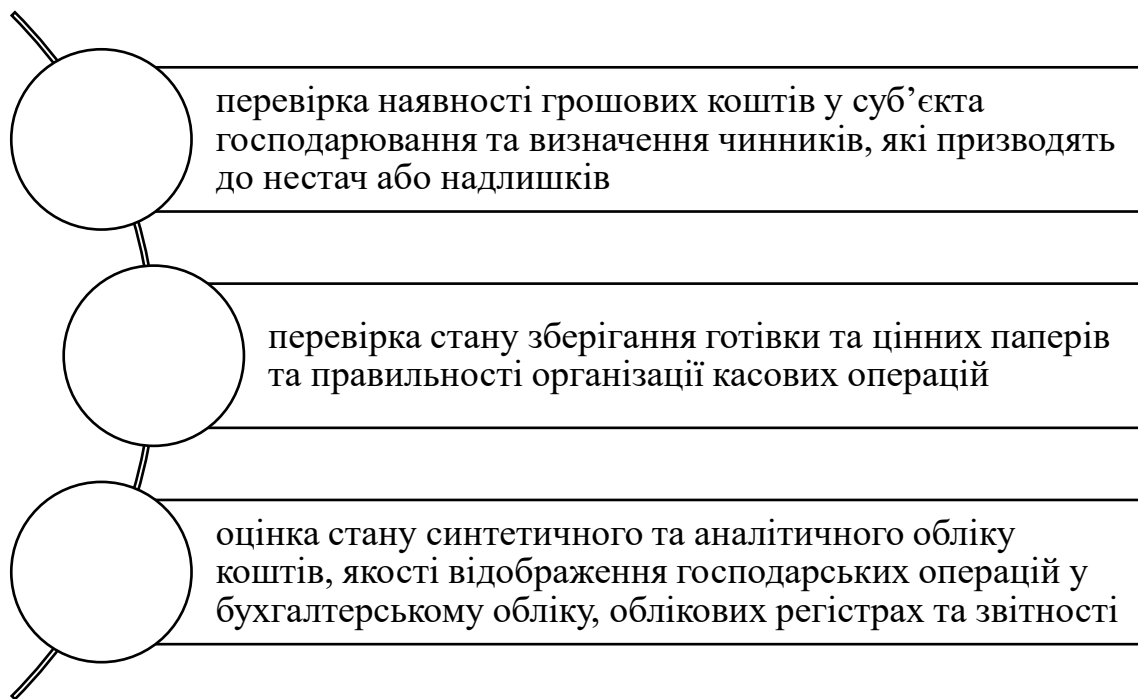

Рис. 3.1. Основні завдання аудиту касових операцій

Сфера аудиту грошових коштів включає бізнес-процеси та операції, пов'язані з рухом грошових коштів та інших активів, а також відносини, створені всередині організації та за її межами [40]. Обсяг каси показано на рисунку 3.2.

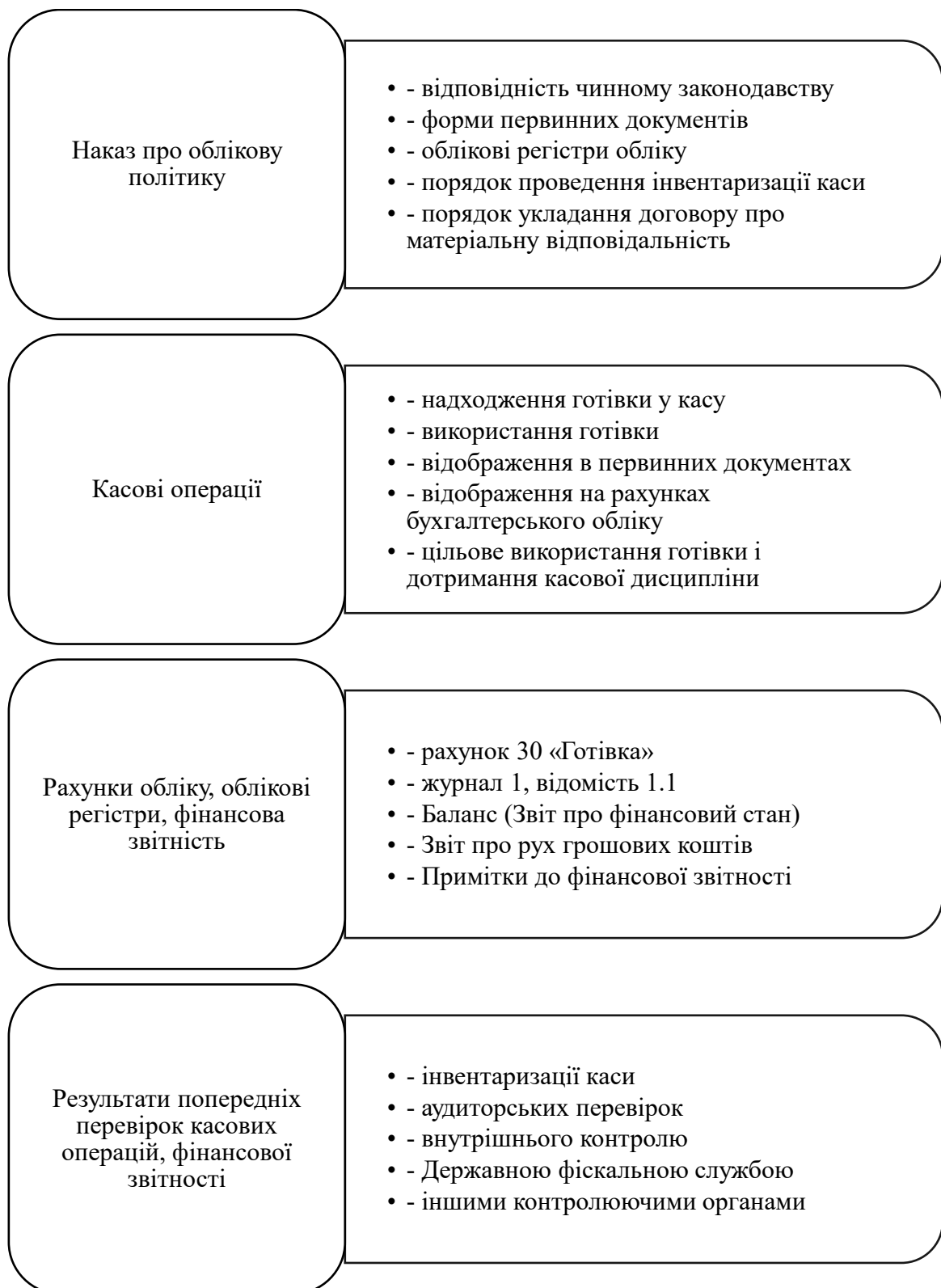

Рис. 3.3. Об'єкти аудиту грошових коштів

Організація і методика проведення аудиту грошових коштів передбачає (рис. 3.4):

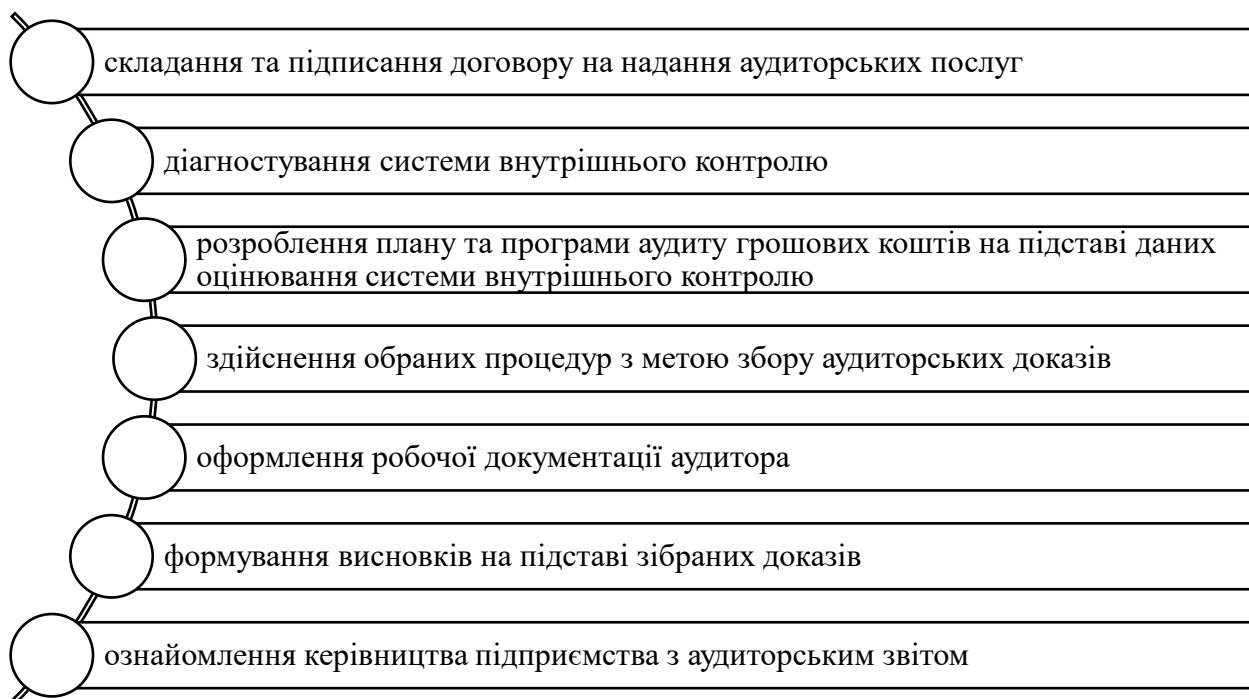

Рис. 3.4. Організація і методика проведення аудиту грошових коштів

Аудит системи внутрішнього контролю фонду проводити за такими напрямками (рис. 3.5):

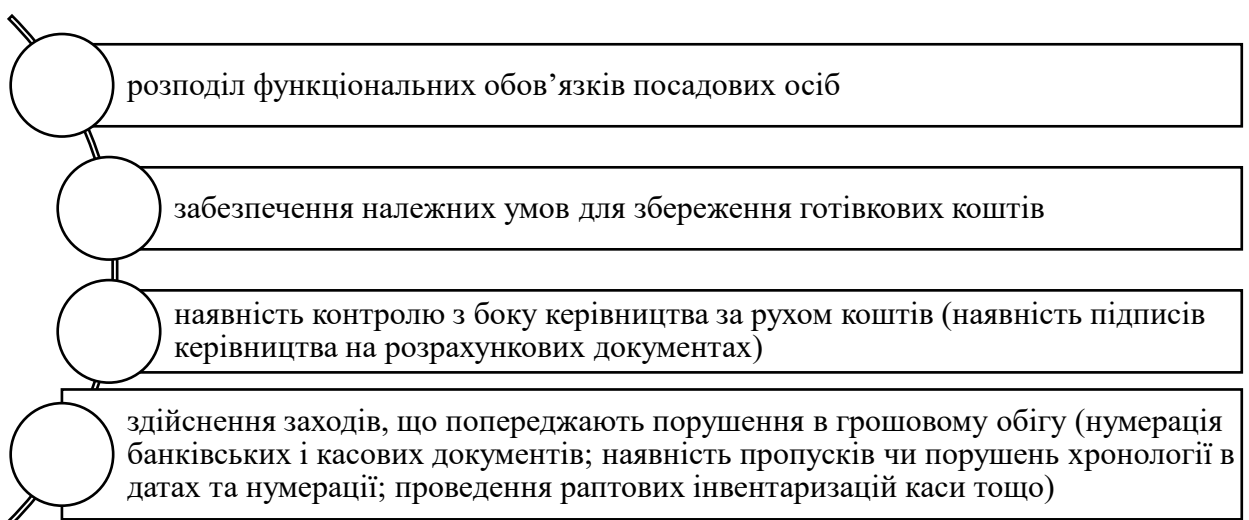

Рис. 3.5. Напрямки аудиту внутрішнього контролю коштів

Касова перевірка зазвичай починається зі спостереження аудитора за касовими операціями. Ця процедура дозволяє аудитору перевірити, чи вчинила компанія шахрайство.

Аудитор визначає вид і кількість процедур аудиторського контролю відповідно до оцінки системи внутрішнього контролю, підготовленої за результатами аудиту та розслідування перевірочних заходів щодо касових операцій [3, С. 182].

Отримавши дані про систему внутрішнього контролю компанії в рамках попередніх випробувань, аудитор починає складати план аудиту. План іспиту є документом організаційно-методичного характеру і складається з переліку завдань основних етапів іспиту та умов їх виконання (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

План аудиту грошових коштів підприємства

№ п/п	Види робіт	Запланований період проведення	Метод перевірки
1.	Загальне знайомство із станом обліку і контролю за грошовими коштами на підприємстві	04.02.2023 - 05.02.2023	Суцільний
2.	Збір попередньої інформації	06.02.2023-07.02.2023	Вибірковий
3.	Документальна перевірка касових операцій	08.02.2023	Суцільний
4.	Документальна перевірка операцій з безготівковими коштами	09.02.2023-11.02.2023	Вибірковий
5.	Оформлення результатів перевірки	12.02.2023	-

Для компаній з великим обсягом проведених операцій має сенс запланувати окремий перегляд проведених і безготівкових операцій.

План аудиту можна застосовувати як документ, що містить перелік завдань, які необхідно виконати в певній сфері, і використовувати для отримання достатніх і надійних аудиторських доказів, що стосуються аудиту в цілому для цього клієнта. При плануванні програми аудиту роботу слід розподілити таким чином, щоб один аудитор контролював весь цикл операцій, пов'язаних з обігом грошей у валюті.

Аудитори обирають різні методи проведення фактичних перевірок і контролю документів. Вибір методів і процедур аудиту залежить від таких факторів: специфіки діяльності підприємства, форми бухгалтерського обліку, фінансового стану підприємства та обсягу документообігу.

На критичному етапі вхід перемикається на індикатор на тильній стороні. Цей контроль має складатися з відбору та документування аудитором результатів аудиту у відповідних документах.

Для ефективності перевірки запасів у касових операціях виконуються описані нижче процедури (рис. 3.6) [38]:

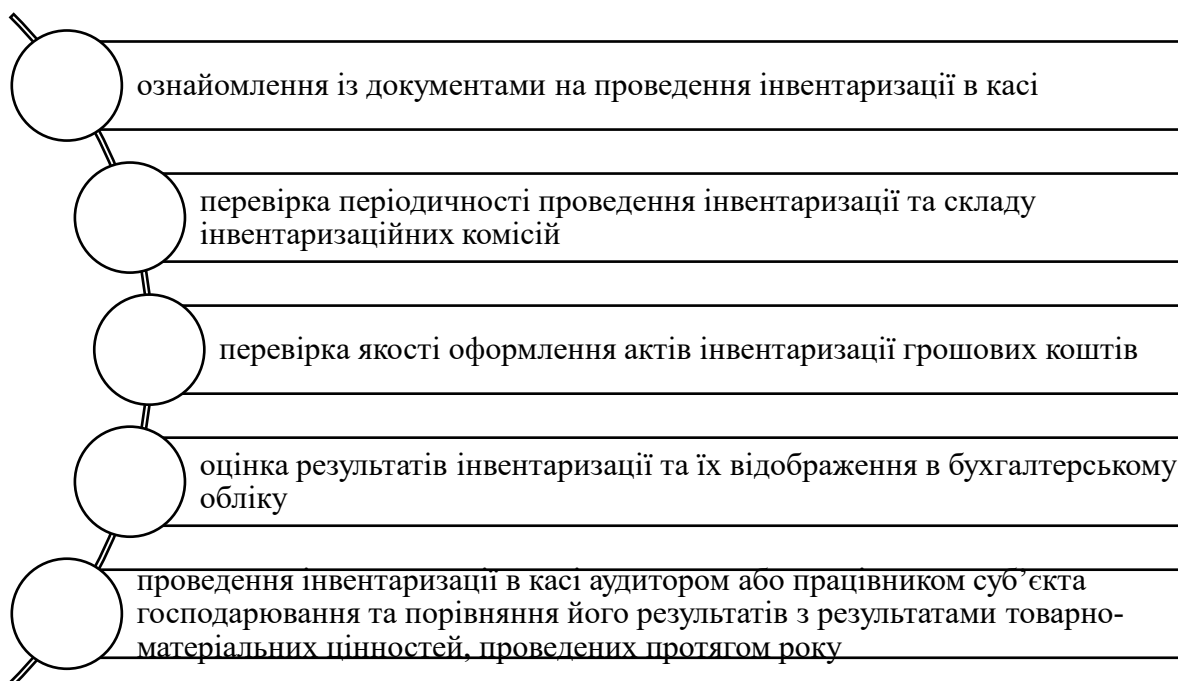

Рис. 3.6. Процедури з перевірки ефективності інвентаризаційних робіт з касових операцій

Наприкінці аудиту узагальнюються виявлені порушення. Як свідчить практика, основними помилками, яких припускаються під час касових перевірок, є (рис. 3.7):

Основні помилки при аудиті грошових коштів	відсутність підписів у первинних касових документах
	відсутність підтверджуючих документів для складання видаткових касових ордерів
	несвоєчасне звітування за підзвітними сумами
	перевищення залишків готівки в касі
	недотримання ліміту розрахунків готівкою між юридичними особами
	арифметичні помилки під час підрахунку оборотів
	несвоєчасне оприбуткування в касу отриманої з банку готівки
	перерахування грошових коштів безготівковим шляхом без підтверджуючих первинних документів

Рис. 3.7. Основні помилки при аудиті грошових коштів

Заключним етапом аудиту є узагальнення результатів аудиту, визначення суттєвості виявлених помилок або порушень відповідно до МСА № 320 «Аудит» та підготовка звіту.

Особливо важливим завданням контрольно-касового апарату та банківського рахунку є визначення платоспроможності клієнта. Для виконання цього завдання аудиторі повинні самостійно розрахувати показники платоспроможності.

Ці показники включають коефіцієнти платоспроможності, фінансову стійкість, поточну ліквідність, незалежність і оборотність оборотних коштів.

Щоб покращити аудит готівки та банківських рахунків, аудитори також повинні аналізувати надходження та відтоки грошових коштів компанії. Такий аналіз дозволяє аудиторам вивчити динаміку грошових потоків і визначити, наскільки грошові потоки перевищують їхні грошові потоки, що свідчить про можливість внутрішнього самофінансування [39].

Основною метою аналізу надходження та відтоку грошових коштів є виявлення джерел дефіциту (надлишків) грошових коштів, визначення джерел надходження та відтоку грошових коштів, а також перевірка поточної ліквідності та платоспроможності. [36].

Програми, розроблені для аудиту касових операцій, містять методичні підходи до застосування аудиторських процедур для отримання аудиторських доказів. Тестові процедури розділені на певні групи та розташовані в логічному порядку. Загальний план аудиту касових операцій включає окремий етап фізичного огляду, під час якого аудитор перевіряє готівку та проводить інвентаризацію.

Ще один шлях удосконалення касового аудиту – обмін досвідом проведення такого аудиту з іноземними компаніями.

Реалізація наведених рекомендацій дозволить удосконалити організацію та методику перевірки наявності готівки в касі та на рахунках підприємства.

Аудит коштів має велике значення для розуміння ефективності діяльності компанії, оскільки його результати дозволяють замовнику аудиту оцінити ефективність використання коштів. Проте, оскільки в касових операціях є численні шахрайства та різноманітні порушення, при їх організації та здійсненні є низка питань, яким слід приділити першочергову увагу.

3.2. Методика проведення аудиту операцій з грошовими коштами

Перевірки грошового фонду забезпечують детальне узагальнення даних за джерелами доходів і видатків, виявлення доцільності видатків, їх структури і динаміки, впливу на ефективність управління.

Статтею 3 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» визначено, що метою ведення бухгалтерського обліку та фінансової звітності є надання користувачам повної, правдивої та достовірної інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства для прийняття рішень [22].

ПрАТ «Оболонь» здійснює операції з готівкою, тому необхідно проводити касові перевірки для попередження та усунення різного роду зловживань та порушень.

Перевіряючи правильність ведення бухгалтерського обліку грошових коштів на підприємстві, аудитор повинні обирати як критерії законодавчі та нормативні акти, керуючись чинною законодавчою базою (рис. 3.8):

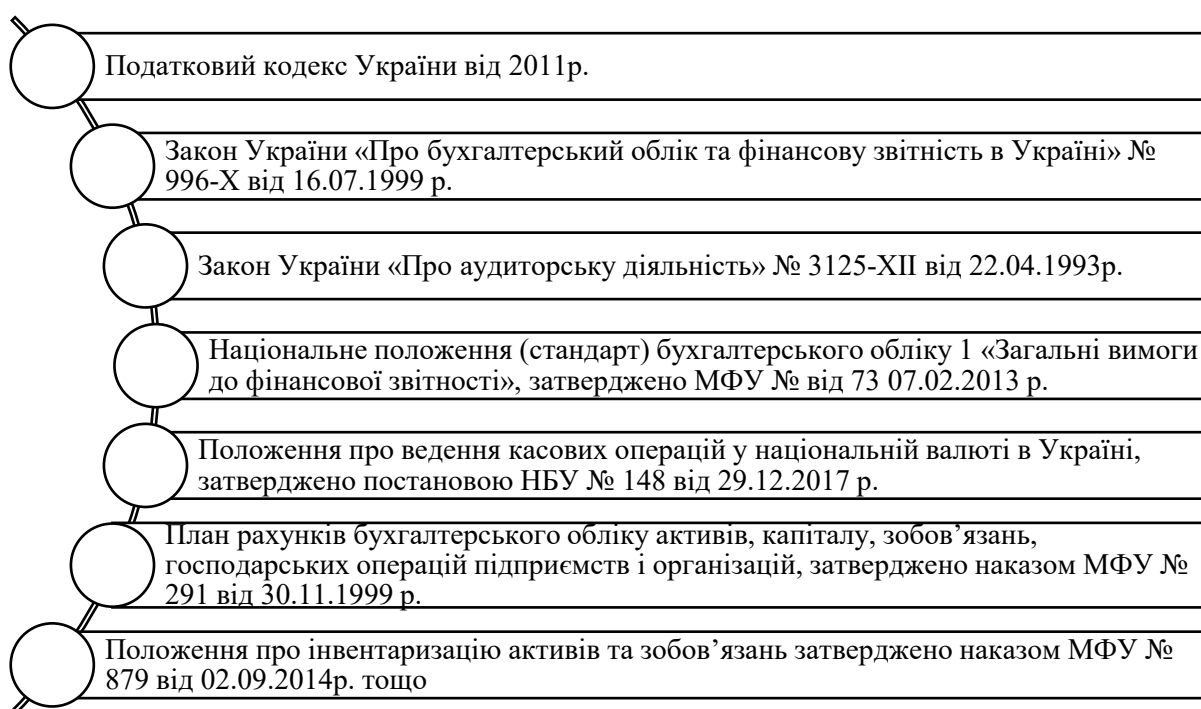

Рис. 3.8. Нормативно-правова база обліку грошових коштів

У контрольній програмі здійснюються касові операції, операції по банківському рахунку, операції з валютними документами, перевірка готівки в дорозі, перевірка операцій з еквівалентом готівки. На нашу думку, основними завданнями касової перевірки є перевірка (рис. 3.9).

Основні завдання касової перевірки	умови внесення коштів у касу; наявність договору про повну матеріальну відповідальність; інструкції щодо використання коштів;
	надати основний документ і заповнити обов'язкові реквізити;
	коректність файлового потоку;
	своєчасність маніфесту та правильність оформлення документів;
	наявність і достовірність касового журналу обліку надходжень і платежів, правил ведення регістрів бухгалтерського обліку;
	аналіз та узагальнення відповідності даних бухгалтерського обліку, головної книги та звітності; оприбуткування касових чеків;
	дотримуватись встановлених лімітів залишків готівки в касі; використовувати готівку за цільовим призначенням;
	дотримуватись порядку видачі готівки під звіт;
	дотримуватись лімітів розрахунків готівкою; використовувати готівку із заробітку на виплати заробітної плати

Рис. 3.9. Основні завдання касової перевірки

Джерелами інформації для аудиту грошових коштів у касі підприємства є: головна книга; журнали-ордери, касова книга (№ КО-4), прибуткові і

видаткові касові ордери (№ КО-1, № КО-2); Журнал реєстрації прибуткових і видаткових касових документів (№ КО-3 і № КО-3а); Книга обліку прийнятих, виданих касиром грошей (№ КО-5); чеки на отримання готівки; виписки банку; авансові звіти; посвідчення на відрядження; акти на закупівлю; повідомлення банку про встановлення ліміту готівки в касі; розрахунково-платіжні (платіжні) відомості на виплату заробітної плати, відпускних, матеріальної допомоги та інших виплат; форма річної фінансової звітності № 1 «Баланс(Звіт про фінансовий стан)»; Форма № 3 «Звіт про рух грошових коштів»; форма № 5 «Примітки до річної фінансової звітності» тощо.

Наведемо приклад аудиторського звіту грошових коштів підприємства ПрАТ «Оболонь»

Було проведено аудит грошових коштів підприємства ПрАТ «Оболонь» на підставі звіту про рух грошових коштів (за прямим методом), включаючи стислий виклад облікової політики.

За результатами аудиту грошових коштів підприємства ПрАТ «Оболонь» аудитором була висловлена немодифікована думка, що звіт про рух грошових коштів (за прямим методом) відображає достовірно в усіх суттєвих аспектах та надає достовірну та справедливу інформацію, яка відображається у звіті про рух грошових коштів (за прямим методом).

Облік касових та банківських операцій ПрАТ «Оболонь», відповідає обраній концептуальній основі, а саме: Національним положенням (стандартам) бухгалтерського обліку, а також чинному законодавству України.

Порушень в обліку грошових коштів не виявлено.

За перевірений період облік розрахунків вівся з дотриманням діючих вимог.

Станом на 31.12.2022 року на балансі ПрАТ «Оболонь» сума грошових коштів та їх еквівалентів – 15175 тис грн.

Гроші та їх еквіваленти ПрАТ «Оболонь» станом на 31 грудня 2022 та 2021 років представлені наступним чином (табл. 3.2):

Таблиця 3.2

Представлення грошей та їх еквівалентів ПрАТ «Оболонь» станом на 31 грудня 2022 та 2021 років

	На 31.12.2021 р.	На 31.12.2022 р.
Гроші та їх еквіваленти	10 695.00	15 175.00
Готівка	12.00	16.00
Рахунки в банках	10 683.00	15 159.00

3.3. Шляхи удосконалення обліково-аналітичних та контрольних аспектів операцій з грошовими коштами

Максимальні результати аудиторської діяльності досягаються правильним і раціональним плануванням.

План аудиту — це документ, який визначає перелік засобів контролю та аудиторської роботи, які необхідно виконати, коли, як проводитиметься аудит, коли розпочнеться та закінчиться конкретна робота та ким.

Загалом планування внутрішнього аудиту коштів можна розділити на дві основні фази — попереднє планування та поточне планування. Завершальним етапом є підготовка висновків щодо проведених внутрішніх аудитів та надання рекомендацій щодо вдосконалення роботи касир та оцінка можливих перспектив підвищення ефективності роботи всього підприємства.

На етапі попереднього планування необхідно розробити та задокументувати генеральний план аудиту, що допомагає організувати аудиторську роботу.

У цьому допоможе комплексне тестування (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Тест системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю підприємства

№	Зміст питання	Результати оцінювання		
		так	ні	інформація відсутня
1	2	3	4	5
	Ведення обліку в цілому			
1.	Наявність Положення про бухгалтерську службу	+		
2.	Наявність Наказу про облікову політику та відповідних положень про порядок ведення касових операцій	+		
3.	Наявність документально підтвердженого розрахунку ліміту залишку готівки в касі	+		
4.	Наявність документів, що підтверджують кількість відкритих розрахункових рахунків на підприємстві (валютних у тому числі)	+		
Система внутрішнього контролю				
1.	Чи існує на підприємстві служба внутрішнього контролю			
2.	Чи існує на підприємстві служба внутрішнього контролю			
3.	Кому підпорядкована ця служба: • головному бухгалтеру; • раді директорів; • керівництву; • інше.	+		
4.	Чи формуються та надаються керівництву звіти служби внутрішнього контролю?	+		
5.	Чи існують методи адміністративного контролю за роботою облікового персоналу?		+	
	Ведення касових операцій	+		
1.	Наявність договору з касиром про повну матеріальну відповідальність		+	
2.	Наявність суцільної реєстрації прибуткових і видаткових ордерів	+		
3.	Наявність на підприємстві наказу керівника про періодичність проведення інвентаризації готівки в касі	+		
4.	Наявність порушень ведення касових операцій, встановлених внутрішніми або зовнішніми аудиторамі			+
5.	Забезпечення умов зберігання готівки та інших цінностей у касі підприємства	+		
6.	Дотримання встановленого порядку зберігання чекових книжок, виписки чеків і отримання по них готівки	+		
7.	Дотримання порядку документального оформлення надходження грошей до каси та їх видачі	+		
8.	Дотримання ліміту залишку готівки в касі	+		

9.	Дотримання своєчасності та повноти оприбуткування готівки в касу підприємства	+		
----	---	---	--	--

Касові документи повністю перевіряються з дати завершення попереднього аудиту. Звіт касира, що надійшов в бухгалтерію, ретельно перевіряється бухгалтером організації, застосовуючи чотири способи перевірки документа. (рис. 3.12).

по суті	з формального боку	арифметична перевірка	зустрічна перевірка
<ul style="list-style-type: none"> перевіряється законність здійснених 	<ul style="list-style-type: none"> перевіряється, чи за встановленою формою складені документи, заповнені всі реквізити, наявність необхідних підписів, акуратність складання, залишок на початок у звіті касира повинен відповідати залишку на кінець дня за попереднім звітом. Усі касові ордери повинні бути додані до книги, і дата в них повинна відповідати даті складання звіту 	<ul style="list-style-type: none"> передбачає перевірку всіх підрахунків, тобто бухгалтер перевіряє правильність підрахунку разом за день за надходженням, разом за день за витрачанням і правильністю виведеного залишку на кінець дня 	<ul style="list-style-type: none"> наприклад виручка з магазину, здана в касу організації, повинна відповідати записам, зробленим у звіті касира, при цьому має бути прикладений прибутковий касовий ордер і сума повинна бути записана в графу приходу

Рис. 3.12. Способи перевірки документів

Якщо гроші з каси перераховуються на розрахунковий рахунок, то після перевірки звіту касира перевіряють записи в касовій книзі організації, і бухгалтер робить відмітку в звіті касира і касовій книзі як перевірені: Вказує прийняті прибуткові ордери і видаткові касові ордери, накази, підписати та розшифрувати.

Внутрішній аудит касових операцій починається з проведення інвентаризації готівки в касі підприємства. Касир у присутності ревизора складає касовий звіт за касовими операціями останнього дня, знімає залишок

готівки в касовій книзі в день перевірки чека. Після підрахунку грошей та інших цінностей, що зберігаються в касі, звірити отриманий залишок з даними бухгалтерського обліку в касовій книзі.

Під час проведення інвентаризації каси перевіряється, чи укладено з касирами та складниками договір про майнову відповідальність встановленої форми, чи є наказ про призначення касирів, чи належним чином охороняється, технічно укріплено та оснащено касове приміщення. рекомендації щодо обладнання охоронної та пожежної сигналізації.

Під час обліку кас варто використовувати такі робочі файли аудиторів, щоб систематизувати дані для отримання чіткої інформації про характер виявлених порушень (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Робочий документ аудитора «Результати проведення раптової інвентаризації каси»

№ та дата документу, що перевіряється	Назва документу	Хто склав (ППП)	Сума		Вид порушення
			За документом	За даними аудитора	

Виявлені при інвентаризації надлишки зараховуються в дохід підприємства, а виявлені нестачі — на рахунок винної особи[3]. Водночас такі робочі документи можуть бути використані при проведенні безпосередніх внутрішніх перевірок касових справ (табл. 3.5).

Таблиця 3.5

Робочий документ аудитора «Результати вибіркової перевірки касових документів підприємства»

№ п/п	Документ	Наявність підписів				Наявність паспортних даних під час видачі за ВКО	Разом відхилень за документом
		керівника	гол. бух.	касира	одержувача (платника)		
1	ПКО №	н/п*	н/п*			н/п	
2		-	+	+	+	-	2
3	ВКО №	+	+	+	-	+	1

При внутрішньому аудиті касових операцій постановою Правління НБУ від 12 лютого 2019 року № 37 внесено зміни до «Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні», затвердженого постановою Правління НБУ від грудня 2017 року № 148 29 . враховувати. Набуває чинності 15 лютого 2019 року

Отже, внутрішній аудит грошових коштів є важливою частиною організації внутрішнього аудиту підприємства і є запорукою якості бухгалтерського обліку. Дотримання вимог чинного законодавства щодо своєчасного проведення внутрішнього аудиту коштів з використанням запропонованих аудитором робочих документів дасть змогу зменшити рівень зловживань у сфері грошового обігу та підвищити рівень відповідальності бухгалтерів.

ВИСНОВКИ

Підводячи підсумки проведеного дослідження, можна зробити наступні висновки:

Наявність грошових коштів на підприємстві визначає його життєздатність та потенціал для подальшого зростання, оскільки грошові кошти використовуються для накопичення факторів виробництва та забезпечення кругообігу оборотного та основного капіталу. З грошовими коштами пов'язано широке коло операцій підприємства, таких як закупівля сировини, основних засобів і матеріалів, продаж товарів, робіт і продукції, виплата заробітної плати, сплата податків і надання фінансової підтримки. Це робить грошові потоки однією з найважливіших сфер бухгалтерського обліку та підтверджує важливість їх дослідження.

За результатами проведеного літературного огляду можна зробити висновок, що на сьогодні поняття "грошові кошти" є складною економічною категорією і відсутність єдиної думки серед фахівців щодо сутності цієї категорії суттєво ускладнює розвиток теорії та практики грошово-кредитних відносин. Необхідним є чітке визначення категорії "грошові кошти". Згідно з цим визначенням, це економічні показники, які виконують функції загальних еквівалентів, засобів платежу та міри вартості при здійсненні підприємствами операцій з купівлі-продажу товарів (робіт, послуг), представлені у вигляді банкнот і монет у національній валюті в касі підприємств, депозитів до запитання, використовуються для розрахунків у будь-який час або в будь-якій іншій валюті.

Джерелами інформації для аналізу касових операцій є правила ведення касових операцій у касі підприємства, а також фактичні (бухгалтерські) дані, первинні документи, реєстри бухгалтерського обліку та звіти з каси. Аналізується динаміка, структура та рух коштів. Методи аналізу грошових

потоків: горизонтальний фінансовий аналіз, вертикальний фінансовий аналіз, порівняльний функціональний аналіз, аналіз фінансових показників. Вертикальний фінансовий аналіз використовується для розуміння структури поточних активів. Для цього необхідний аналіз структури оборотних активів підприємства.

Метою аудиту касових операцій є перевірка достовірності та повноти відображення інформації про касові операції у фінансовій звітності та її відповідності чинному законодавству та нормативним актам. Сфера аудиту грошових коштів включає бізнес-процеси та операції, пов'язані з рухом грошових коштів та інших активів, а також відносини, створені всередині організації та за її межами. Визначення порогів суттєвості для обов'язкового аудиту може допомогти визначити обсяг аудиту. Якщо власник замовляє аудит з іншою метою, порогові суттєвості повинні бути погоджені з власником. Повторні незначні порушення певним чином ідентифікують порушників, але вони не обов'язково мають суттєвий вплив на достовірність фінансової звітності чи фінансовий стан компанії.

Згідно з Положенням про ведення касових операцій у національній валюті в Україні № 148 [18], готівкові розрахунки (розрахунки готівкою) - це платежі готівкою суб'єктів господарювання і фізичних осіб за реалізовану продукцію (товари, виконані роботи, надані послуги) та за операціями, які безпосередньо не пов'язані з реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг), а також інші виплати активів. Суб'єкти господарювання (підприємці) здійснюють готівкові розрахунки між собою та з фізичними особами через касу як за рахунок готівкової виручки, так і за рахунок коштів, отриманих у банках.

За дебетом рахунку 30 «Готівка» відображається надходження грошових коштів до каси підприємства, за кредитом - виплата готівки. Аналітичний та синтетичний облік касових операцій ведеться в Касовій книзі, відомості № 1.1

та журналі № 1.1. Звіт касира подається бухгалтеру разом із документами до касової книги, а також документами, що стосуються надходження та витрачання коштів. Бухгалтер повинен ретельно перевірити правильність записів у звіті про надходження та виплати, достовірність документів, на яких ґрунтується звіт, і правильність числових підрахунків.

Надходження готівки реєструються (записуються) на підставі прибуткових касових ордерів, а виплати готівки - на підставі видаткових касових ордерів. Дані з цих ордерів заносяться до касової книги, в якій відображається залишок готівки на початок дня, денні обороти та залишок на кінець дня в касі підприємства. Дані в касовій книзі повинні відповідати готівці в касі. Витрачена готівка обліковується в журналі реєстрації прибуткових і видаткових касових документів касової книги, який ведеться окремо для прибуткових і видаткових операцій.

Затосування комп'ютерних технологій в організації операцій з грошовими коштами ведеться за допомогою «1С: Бухгалтерія 8 для України».

Ефективність функціонування об'єкта господарської пожитви визначається системою техніко-економічних показників, вибір яких залежить від специфіки діяльності підприємства. Аналіз техніко-економічних показників дає можливість оцінити роботу підприємства, виявити тенденції зміни цих показників, а також виявити недоліки в роботі підприємства та їх причини.

Організація комунікації представлена організаційною структурою управління компанією.

Структура ПрАТ «Оболонь» дуже гнучка, враховує вимоги ринку та сучасний менеджмент.

Корпоративний стиль управління ПрАТ «Оболонь» дозволяє враховувати знання та досвід усіх залучених до цієї справи спеціалістів та

приймати раціональні рішення. Взаємна координація та делегування повноважень прийняття рішень є характерними ознаками інклюзивного або корпоративного стилю управління.

Структура ВАТ «Оболонь» формувалася протягом багатьох років під впливом стратегії розвитку, спрямованої на диверсифікацію виробництва, перехід на сировину для власного виробництва, інноваційний підхід, абсолютну екологічну безпеку та повну соціальну відповідальність.

Корпорація «Оболонь» об'єднує головний завод, два окремих цехи, два дочірніх підприємства та чотири заводи, уповноважені компанією.

Аналіз руху грошових коштів за видами діяльності ПрАТ «Оболонь» здійснюється за даними форми 3 «Звіт про рух грошових коштів», розробленої на підставі НП(С). НП(С)БО № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». У цьому звіті представлена інформація про рух грошових коштів ПрАТ «Оболонь» за період.

Найважливішим етапом аналізу грошових потоків є аналіз результатів грошових потоків від операційної діяльності. Здійснюється два способи визначення грошового потоку від основної діяльності: прямий і непрямий. Прямий метод розраховує грошовий потік як різницю між грошовими надходженнями та грошовими витратами.

Аналіз грошових коштів показав, що у 2021 році надходження грошових коштів становило 8127879 тис. грн., а у 2022 – 11023391 тис.грн., тобто надходження грошових коштів збільшилось на 35,6%, що призвело до збільшення залишку грошових коштів на кінець року на 914,3%.

Перевірки грошового фонду забезпечують детальне узагальнення даних за джерелами доходів і видатків, виявлення доцільності видатків, їх структури і динаміки, впливу на ефективність управління.

Основна мета касового аудиту — надання аудиторам обґрунтованих висновків щодо законності та достовірності касових операцій, операцій за

банківськими рахунками, операцій з коштами в дорозі, операцій з грошовими документами та операцій з еквівалентом готівки. Перевіряючи правильність ведення бухгалтерського обліку грошових коштів на підприємстві, аудиторі повинні обирати як критерії законодавчі та нормативні акти, керуючись чинною законодавчою базою.

Було проведено аудит грошових коштів підприємства ПрАТ «Оболонь» на підставі звіту про рух грошових коштів (за прямим методом), включаючи стислий виклад облікової політики. Порушень в обліку грошових коштів не виявлено. За перевірений період облік розрахунків вівся з дотриманням діючих вимог.

Максимальні результати аудиторської діяльності досягаються правильним і раціональним плануванням, оскільки від цього залежить ефективне використання контрольно-ревізійної техніки і персоналу, робочий час на проведення ревізій і перевірок, логічна організація аудиту та його якість. Загалом планування внутрішнього аудиту коштів можна розділити на дві основні фази — попереднє планування та поточне планування. Завершальним етапом є підготовка висновків щодо проведених внутрішніх аудитів та надання рекомендацій щодо вдосконалення роботи касир та оцінка можливих перспектив підвищення ефективності роботи всього підприємства.

Отже, внутрішній аудит грошових коштів є важливою частиною організації внутрішнього аудиту підприємства і є запорукою якості бухгалтерського обліку. Дотримання вимог чинного законодавства щодо своєчасного проведення внутрішнього аудиту коштів з використанням запропонованих аудитором робочих документів дасть змогу зменшити рівень зловживань у сфері грошового обігу та підвищити рівень відповідальності бухгалтерів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адамик О.В. Інформаційна технологія автоматизованого обліку грошових коштів. Актуальні проблеми розвитку обліку, аналізу, контролю і оподаткування у контексті європейської інтеграції та сучасних викликів глобалізації. 2018. С. 12.
2. Бабіч В.В., Сагова С.В. Фінансовий облік (облік активів): Навч. посіб. К.: КНЕУ, 2006. 282 с.
3. Бутинець Ф.Ф., Виговська Н.Г., Івахненко С.В., Малюга Н.М. та ін. Бухгалтерський словник. / за ред.: Ф.Ф. Бутинець. Житомир : ПП "Рута", 2001. 220 с.
4. Дерій М. Дефініції «грошові кошти» і «грошові потоки»: відмінності та взаємозв'язок. Економічний аналіз. 2010. Вип. 6. С. 60-64.
5. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Партин Г.О. Облік і аудит: Термінологічний словник. Львів: „Центр Європи”, 2002. 671 с.
6. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» 16 липня 1999 року № 996-XIV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 30.01.2023)
7. Івченко Л.В. Сутність грошових коштів: підходи до визначення. Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. Вип. 10. С. 798-803.
8. Інструкція з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, ТМЦ, грошових коштів і документів та розрахунків. Наказ МФУ від 11.08.94р. № 69.
9. Кодекс України про адміністративні правопорушення №8073-X від 07.12.1984 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення: 30.01.2023)

10. Лавруша О. Г. Класифікація грошових коштів на металургійних підприємствах. Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. 2012. Вип. 1, Том 2. С. 135-139.
11. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 (МСБО 7) «Звіт про рух грошових коштів» IASB; Стандарт, Міжнародний документ від 01.01.2012 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_019 (дата звернення: 30.01.2023)
12. Несходовський І.С. Облік грошових коштів та контроль їх виконання в підприємствах торгівлі: автореф. дис... канд. екон. наук : 08.00.09. К., 2009. 20 с.
13. НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України № 336/22868 від 28.02.2013 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 30.01.2023)
14. Осовська Г.В., Юркевич О.О., Завадський Й.С. Словник. К.: Кондор, 2009. 360 с.
15. Остафійчук С.М. Грошові кошти та їх еквіваленти - найліквідніші активи підприємства. Науковий вісник Ужгородського університету : Серія: Економіка. 2011. Спецвип. 33. Ч. 2. С. 215–220.
16. Пальчук О.В. Проблеми формування облікової політики грошових коштів машинобудівних підприємств. Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Серія: Економічні науки. 2014. Вип. 25. С. 426-434.
17. Пилипів Н. Поняття і сутність грошових коштів. Економічний аналіз. 2013. Випуск 12. Частина 3. С. 303-307.
18. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні: Постанова Правління Національного банку України №148 від 29.12.2017 р., із змінами та доповненнями. URL:

- <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17#Text> (дата звернення: 30.01.2023)
19. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затверджене постановою Правління Національного банку України від 15.12.2004 р. № 637.
20. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене наказом Мінфіну від 24.05.95 р. № 88.
21. Тарасова Г. О., Гулевич С. В. Організація обліку грошових коштів підприємства та шляхи його удосконалення. URL: http://economyandsociety.in.ua/journal/15_ukr/138.pdf. (дата звернення: 30.01.2023)
22. Титенко Л. В. Економічна сутність грошових коштів. Фінанси, облік і аудит. 2011. № 18. С. 361-369.
23. Указ Президента України «Про визнання такими, що втратили чинність, деяких указів Президента України» № 418 від 20.06.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/418/2019#Text> (дата звернення: 30.01.2023)
24. Харченко В.А. Система управління грошовими потоками підприємства. Вісник економічної науки України. 2014. № 1. С. 161–164.
25. Швець І. Б. Управління грошовими коштами на підприємстві: монографія. НАН України. Ін-т економіки промисловості. Донецьк, 2003. 182 с.
26. Щукіна С. Г., Бурова Т. А. Шляхи вдосконалення фінансового обліку грошових коштів на підприємствах. URL: <http://global-national.in.ua/archive/12-2016/113.pdf> (дата звернення: 30.01.2023)
27. Шевчук В.Р. Аналітичне забезпечення раціоналізації грошових потоків підприємств (на прикладі меблевого виробництва України). Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук.

Спеціальність 08.06.04. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит. Тернопіль 2001.

28. Національне положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 78.
29. Колузанов К.В., Колузанова Н.О. Аналіз структури руху грошових потоків для прийняття довгострокових управлінських рішень. Економіка АПК. 2016. № 12. С. 80-85.
30. Лігоненко Л.О., Ситник Г.В. Управління грошовими потоками: Навч. посіб. К.: Київ. Нац. Торг.-екон. ун-т., 2010. 255с.
31. Лобачева І.Ф., Чаплій О.Ф. Теоретичні аспекти аналізу грошових потоків товариства з обмеженою відповідальністю. Нова економічна політика на світовому, державному та регіональному рівнях: Матеріали міжн. наук.-практ. конф.м. Одеса, 21-22 листопада 2014р. Ч. 3. С. 128-130.
32. Ткачук М.І., Кіреєв Є.Ф. Економічний аналіз діяльності підприємств. К: Знання, 2014. 654с.
33. Людаєва В.В., Єремєєва І.М. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: Навч. посібник.- 3-тє вид., перероб. і доп. К: Знання, 2015. 294с.
34. Лобачева І.Ф. Аналіз руху грошових активів підприємства. Облік, контроль і аналіз в управлінні підприємницькою діяльністю: Матеріали VII всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції. Вінниця. 28 березня, 2019 р. С. 68-71.
35. Мних Є.В. Економічний аналіз. Навч. посібник. К: Знання, 2010. 187с.
36. Ковальова О.В., Гришко Н.В. Проблеми аудиту грошових коштів та їх вирішення. URL: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=25105>.
37. Радіонова Н.Й. Концептуальний підхід до організації та методики проведення аудиту грошових коштів підприємства. URL:

<http://www.m.nayka.com.ua/?op=1&j=efektyvna-ekonomika&s=eng&z=5750>.

38. Виноградова М.О., Жидєєва Л.І. Аудит : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 654 с.
39. Організація та методика аудиту : посібник / Л.М. Ячнева та ін. Харків : Форт, 2014. 121 с.
- 40.1. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність. Закон України № 2258-VIII від 21.12.2017 р. Верховна Рада України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>
- 41.2. Рябчук О. Г., Коротаєва І. Р. Особливості та проблеми аудиту грошових коштів у касі та на рахунках суб'єкта господарювання у банку. Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. 2018. Вип. 29(2). С. 181-184.
- 42.3. Радіонова Н. Й., Жура К. О. Концептуальний підхід до організації та методики проведення аудиту грошових коштів підприємства. Ефективна економіка. 2017. №5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5750>
- 43.4. Accounting and verification of sustainable enterprise development reporting / M. Skrypnyk, N. Radionova, T. Vlasiuk, S. Bondarenko, O. Grygorevska // IBIMA Business Review. 2019. Vol. 2019. P. 1-10. URL: <https://ibimapublishing.com/articles/IBIMABR/2019/873407/>
- 44.5. Бондаренко Н.М., Таран В.В. Організація обліку і контролю грошових коштів. URL: http://bses.in.ua/journals/2017/17_2017/46.pdf.
45. Адамик О.В. Інформаційна технологія автоматизованого обліку грошових коштів. Актуальні проблеми розвитку обліку, аналізу, контролю і оподаткування у контексті європейської інтеграції та сучасних викликів глобалізації. 2018. С. 12.

46. Бабіч В.В., Сагова С.В. Фінансовий облік (облік активів): Навч. посіб. К.: КНЕУ, 2006. 282 с.
47. Бутинець Ф.Ф., Виговська Н.Г., Івахненко С.В., Малюга Н.М. та ін. Бухгалтерський словник. / за ред.: Ф.Ф. Бутинець. Житомир : ПП "Рута", 2001. 220 с.
48. Дерій М. Дефініції «грошові кошти» і «грошові потоки»: відмінності та взаємозв'язок. Економічний аналіз. 2010. Вип. 6. С. 60-64.
49. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Партин Г.О. Облік і аудит: Термінологічний словник. Львів: „Центр Європи”, 2002. 671 с.
50. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» 16 липня 1999 року № 996-XIV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 30.01.2023)
51. Івченко Л.В. Сутність грошових коштів: підходи до визначення. Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. Вип. 10. С. 798-803.
52. Інструкція з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, ТМЦ, грошових коштів і документів та розрахунків. Наказ МФУ від 11.08.94р. № 69.
53. Кодекс України про адміністративні правопорушення №8073-X від 07.12.1984 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення: 30.01.2023)
54. Лавруша О. Г. Класифікація грошових коштів на металургійних підприємствах. Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. 2012. Вип. 1, Том 2. С. 135-139.
55. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 (МСБО 7) «Звіт про рух грошових коштів» IASB; Стандарт, Міжнародний документ від 01.01.2012 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_019 (дата звернення: 30.01.2023)

56. Несходовський І.С. Облік грошових коштів та контроль їх виконання в підприємствах торгівлі: автореф. дис... канд. екон. наук : 08.00.09. К., 2009. 20 с.
57. НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України № 336/22868 від 28.02.2013 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 30.01.2023)
58. Осовська Г.В., Юркевич О.О., Завадський Й.С. Словник. К.: Кондор, 2009. 360 с.
59. Остафійчук С.М. Грошові кошти та їх еквіваленти - найліквідніші активи підприємства. Науковий вісник Ужгородського університету : Серія: Економіка. 2011. Спецвип. 33. Ч. 2. С. 215–220.
60. Пальчук О.В. Проблеми формування облікової політики грошових коштів машинобудівних підприємств. Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Серія: Економічні науки. 2014. Вип. 25. С. 426-434.
61. Пилипів Н. Поняття і сутність грошових коштів. Економічний аналіз. 2013. Випуск 12. Частина 3. С. 303-307.
62. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні: Постанова Правління Національного банку України №148 від 29.12.2017 р., із змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17#Text> (дата звернення: 30.01.2023)
63. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затверджене постановою Правління Національного банку України від 15.12.2004 р. № 637.
64. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене наказом Мінфіну від 24.05.95 р. № 88.

- 65.Тарасова Г. О., Гулевич С. В. Організація обліку грошових коштів підприємства та шляхи його удосконалення. URL: http://economyandsociety.in.ua/journal/15_ukr/138.pdf. (дата звернення: 30.01.2023)
- 66.Титенко Л. В. Економічна сутність грошових коштів. Фінанси, облік і аудит. 2011. № 18. С. 361-369.
- 67.Указ Президента України «Про визнання такими, що втратили чинність, деяких указів Президента України» № 418 від 20.06.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/418/2019#Text> (дата звернення: 30.01.2023)
- 68.Харченко В.А. Система управління грошовими потоками підприємства. Вісник економічної науки України. 2014. № 1. С. 161–164.
- 69.Швець І. Б. Управління грошовими коштами на підприємстві: монографія. НАН України. Ін-т економіки промисловості. Донецьк, 2003. 182 с.
- 70.Щукіна С. Г., Бурова Т. А. Шляхи вдосконалення фінансового обліку грошових коштів на підприємствах. URL: <http://global-national.in.ua/archive/12-2016/113.pdf> (дата звернення: 30.01.2023)
- 71.Шевчук В.Р. Аналітичне забезпечення раціоналізації грошових потоків підприємств (на прикладі меблевого виробництва України). Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. Спеціальність 08.06.04. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит. Тернопіль 2001.
- 72.Національне положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 78.
- 73.Колузанов К.В., Колузанова Н.О. Аналіз структури руху грошових потоків для прийняття довгострокових управлінських рішень. Економіка АПК. 2016. № 12. С. 80-85.

- 74.Лігоненко Л.О., Ситник Г.В. Управління грошовими потоками: Навч. посіб. К.: Київ. Нац. Торг.-екон. ун-т., 2010. 255с.
- 75.Лобачева І.Ф., Чаплій О.Ф. Теоретичні аспекти аналізу грошових потоків товариства з обмеженою відповідальністю. Нова економічна політика на світовому, державному та регіональному рівнях: Матеріали міжн. наук.-практ. конф.м. Одеса, 21-22 листопада 2014р. Ч. 3. С. 128-130.
- 76.Ткачук М.І., Кіреєв Є.Ф. Економічний аналіз діяльності підприємств. К: Знання, 2014. 654с.
- 77.Людаєва В.В., Єремєєва І.М. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: Навч. посібник.- 3-тє вид., перероб. і доп. К: Знання, 2015. 294с.
- 78.Лобачева І.Ф. Аналіз руху грошових активів підприємства. Облік, контроль і аналіз в управлінні підприємницькою діяльністю: Матеріали VII всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції. Вінниця. 28 березня, 2019 р. С. 68-71.
- 79.Мних Є.В. Економічний аналіз. Навч. посібник. К: Знання, 2010. 187с.
- 80.Ковальова О.В., Гришко Н.В. Проблеми аудиту грошових коштів та їх вирішення. URL: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=25105>.
81. Радіонова Н.Й. Концептуальний підхід до організації та методики проведення аудиту грошових коштів підприємства. URL: <http://www.m.nauka.com.ua/?op=1&j=efektyvna-ekonomika&s=eng&z=5750>.
82. Виноградова М.О., Жидєєва Л.І. Аудит : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 654 с.
- 83.Організація та методика аудиту : посібник / Л.М. Ячнева та ін. Харків : Форт, 2014. 121 с.

- 84.1. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність. Закон України № 2258-VIII від 21.12.2017 р. Верховна Рада України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>
- 85.2. Рябчук О. Г., Коротаєва І. Р. Особливості та проблеми аудиту грошових коштів у касі та на рахунках суб'єкта господарювання у банку. Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. 2018. Вип. 29(2). С. 181-184.
- 86.3. Радіонова Н. Й., Жура К. О. Концептуальний підхід до організації та методики проведення аудиту грошових коштів підприємства. Ефективна економіка. 2017. №5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5750>
- 87.4. Accounting and verification of sustainable enterprise development reporting / M. Skrypnyk, N. Radionova, T. Vlasiuk, S. Bondarenko, O. Grygorevska // IBIMA Business Review. 2019. Vol. 2019. P. 1-10. URL: <https://ibimapublishing.com/articles/IBIMABR/2019/873407/>
- 88.5. Бондаренко Н.М., Таран В.В. Організація обліку і контролю грошових коштів. URL: http://bses.in.ua/journals/2017/17_2017/46.pdf.

ДОДАТКИ

Додаток А

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	3 634.00	3 021.00
первісна вартість	1001	41 145.00	41 192.00
накопичена амортизація	1002	37 511.00	38 171.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	9 324.00	46 748.00
Основні засоби	1010	3 974 114.00	3 741 276.00
первісна вартість	1011	10 634 750.00	10 598 816.00
знос	1012	6 660 636.00	6 857 540.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	0.00
первісна вартість	1016	0.00	0.00
знос	1017	0.00	0.00
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	0.00
первісна вартість	1021	0.00	0.00
накопичена амортизація	1022	0.00	0.00
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	0.00
інші фінансові інвестиції	1035	70 912.00	71 117.00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	14.00	14.00
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	0.00
Гудвіл	1050	0.00	0.00
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	0.00
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	0.00
Інші необоротні активи	1090	0.00	0.00
Усього за розділом I	1095	4 057 998.00	3 862 176.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	914 584.00	908 432.00
Виробничі запаси	1101	754 028.00	732 829.00
Незавершене виробництво	1102	60 668.00	42 166.00
Готова продукція	1103	85 997.00	113 908.00
Товари	1104	13 891.00	19 529.00
Поточні біологічні активи	1110	0.00	0.00
Депозити перестраховання	1115	0.00	0.00
Векселі одержані	1120	0.00	0.00

Продовження Додатку А

Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	286 204.00	418 511.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	88 811.00	50 548.00
з бюджетом	1135	33 071.00	41 736.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	3 228.00	3 228.00
з нарахованих доходів	1140	0.00	0.00
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	0.00
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	30 866.00	35 110.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	0.00
Гроші та їх еквіваленти	1165	10 695.00	15 175.00
Готівка	1166	12.00	16.00
Рахунки в банках	1167	10 683.00	15 159.00
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	0.00
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	0.00
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	0.00
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	0.00
резервах незароблених премій	1183	0.00	0.00
інших страхових резервах	1184	0.00	0.00
Інші оборотні активи	1190	3 586.00	9 466.00
Усього за розділом II	1195	1 367 817.00	1 478 978.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	0.00
Баланс	1300	5 425 815.00	5 341 154.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	65 344.00	65 344.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	0.00
Капітал у дооцінках	1405	2 338 002.00	2 211 552.00
Додатковий капітал	1410	0.00	0.00
Емісійний дохід	1411	0.00	0.00
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	0.00
Резервний капітал	1415	0.00	0.00

Продовження Додатку А

Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-127 739.00	-136 383.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	0.00
Вилучений капітал	1430	0.00	0.00
Інші резерви	1435	0.00	0.00
Усього за розділом I	1495	2 275 607.00	2 140 513.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	451 660.00	441 383.00
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	0.00
Довгострокові кредити банків	1510	609 731.00	677 838.00
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0.00	0.00
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	0.00
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	0.00
Цільове фінансування	1525	0.00	0.00
Благодійна допомога	1526	0.00	0.00
Страхові резерви	1530	0.00	0.00
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	0.00
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	0.00
резерв незароблених премій	1533	0.00	0.00
інші страхові резерви	1534	0.00	0.00
Інвестиційні контракти	1535	0.00	0.00
Призовий фонд	1540	0.00	0.00
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	0.00
Усього за розділом II	1595	1 061 391.00	1 119 221.00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	326 115.00	802 113.00
Векселі видані	1605	0.00	0.00
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	661 136.00	116 751.00
товари, роботи, послуги	1615	718 433.00	798 660.00
розрахунками з бюджетом	1620	93 555.00	116 974.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	0.00	0.00
розрахунками зі страхування	1625	3 661.00	3 560.00
розрахунками з оплати праці	1630	65 420.00	17 184.00
за одержаними авансами	1635	175 626.00	168 474.00
за розрахунками з учасниками	1640	1 876.00	1 876.00
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	0.00
за страховою діяльністю	1650	0.00	0.00
Поточні забезпечення	1660	26 212.00	32 530.00
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	0.00
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	0.00
Інші поточні зобов'язання	1690	16 783.00	23 298.00
Усього за розділом III	1695	2 088 817.00	2 081 420.00

Продовження Додатку А

IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	0.00
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	0.00
Баланс	1900	5 425 815.00	5 341 154.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	5 909 426.00	5 464 827.00
Чисті зароблені страхові премії	2010	0.00	0.00
Премії підписані, валова сума	2011	0.00	0.00
Премії, передані у перестраховання	2012	0.00	0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0.00	0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0.00	0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	4 915 830.00	4 136 008.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0.00	0.00
Валовий: прибуток	2090	993 596.00	1 328 819.00
збиток	2095	0.00	0.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0.00	0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0.00	0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0.00	0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0.00	0.00
Інші операційні доходи	2120	47 165.00	71 166.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0.00	0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0.00	0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0.00	0.00
Адміністративні витрати	2130	325 424.00	277 185.00
Витрати на збут	2150	674 532.00	614 887.00
Інші операційні витрати	2180	32 442.00	13 049.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0.00	0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0.00	0.00

Продовження Додатку Б

Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	8 363.00	494 864.00
збиток	2195	0.00	0.00
Дохід від участі в капіталі	2200	0.00	0.00
Інші фінансові доходи	2220	170.00	154.00
Інші доходи	2240	31 132.00	15 776.00
Дохід від благодійної допомоги	2241	0.00	0.00
Фінансові витрати	2250	185 036.00	220 441.00
Втрати від участі в капіталі	2255	0.00	1 618.00
Інші витрати	2270	0.00	174 799.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0.00	0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	0.00	113 936.00
збиток	2295	145 371.00	0.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	10 277.00	-37 138.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0.00	0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	0.00	76 798.00
збиток	2355	135 094.00	0.00

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0.00	0.00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0.00	0.00
Накопичені курсові різниці	2410	0.00	0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0.00	0.00
Інший сукупний дохід	2445	0.00	0.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0.00	0.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0.00	0.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0.00	0.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-135 094.00	76 798.00

Продовження Додатку Б

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	2 459 094.00	2 388 740.00
Витрати на оплату праці	2505	425 059.00	542 647.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	87 877.00	115 860.00
Амортизація	2515	339 699.00	330 498.00
Інші операційні витрати	2520	938 607.00	1 109 611.00
Разом	2550	4 250 336.00	4 487 356.00

Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Середньорічна кількість простих акцій	2600	325 127.00	325 127.00
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	325 127.00	325 127.00
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-415.51	236.21
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-415.51	236.21
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0.00	0.00

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом) за 2022 р.

Рух коштів у результаті операційної діяльності

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Надходження від: Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	11 023 391.00	8 127 879.00
Цільового фінансування	3010	8 355.00	10 253.00
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	126 571.00	175 074.00
Надходження від повернення авансів	3020	11.00	
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	15 953.00	170.00
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	15.00	2 465.00
Інші надходження	3095	10 334.00	3 996.00
Витрачання на оплату: Товарів (робіт, послуг)	3100	6 933 932.00	5 525 280.00
Праці	3105	465 028.00	505 571.00
Відрахувань на соціальні заходи	3110	116 736.00	129 294.00
Зобов'язань з податків і зборів	3115	2 267 903.00	1 728 403.00
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	182 610.00	
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	857 804.00	415 187.00
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	1 227 489.00	1 313 216.00
Витрачання на оплату авансів	3135	154 120.00	53 122.00
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	26 098.00	26 048.00
Інші витрачання	3190	10 791.00	8 173.00
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	1 210 022.00	343 946.00

Продовження Додатку В

Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
необоротних активів	3205	7 722.00	7 231.00
Інші надходження	3250	12 068.00	
Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	26.00	218.00
необоротних активів	3260	101 108.00	184 604.00
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-81 344.00	-177 591.00

Рух коштів у результаті фінансової діяльності

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Отримання позик	3305	443 211.00	1 395 956.00
Погашення позик	3350	1 319 334.00	1 380 500.00
Витрачання на сплату відсотків	3360	125 621.00	175 524.00
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-1 001 744.00	-160 068.00
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	126 934.00	6 287.00
Залишок коштів на початок року	3405	15 175.00	10 695.00
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	-3 362.00	-1 807.00
Залишок коштів на кінець року	3415	138 747.00	15 175.00